

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

31 oktober 2008

Beleidsbrief

Binnenlands Bestuur

Beleidsprioriteiten 2008-2009

ingediend door de heer Marino Keulen,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Inleiding.....	5
2. Begroting.....	6
2.1. Uitvoering begroting 2008 programma BH.....	6
2.2. Begrotingsopmaak 2009.....	6
2.2.1. Lokale financiën	7
2.2.2. Vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies	7
2.2.3. Subsidiëring specifieke investeringen.....	7
2.2.4. Werking, ondersteuning, communicatie Agentschap voor Binnenlands Bestuur.....	7
2.2.5. Uitgaven in verband met de verkiezingen van het Vlaams Parlement.....	8
3. Beleidsmaatregelen genomen over de hele legislatuur en meer specifiek in 2007-2008	8
3.1. Lokale verkiezingen	8
3.1.2. Ondersteuning van de Raden voor Verkiezingsbetwistingen.....	9
3.1.3. Voorbereiding van een nieuw elektronisch stelsysteem.....	9
3.2. Start nieuwe lokale en provinciale legislatuur	9
3.2.1. Ontwikkeling van een databank van de lokale en provinciale mandatarissen.....	9
3.2.2. Ondersteuning van de aantredende mandatarissen	10
3.3. Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en provincies tot stand brengen	10
3.3.1. Uitvoering van het gemeentedecreet.....	10
3.3.2. Uitvoering van het provinciedecreet	11
3.3.3. Het organieke OCMW-decreet in zijn eindfase.....	12
3.3.4. Verdere uitvoering van het decreet op de erendiensten	13
3.3.5. Verdere uitvoering van het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging	14
3.3.6. Evaluatie decreet intergemeentelijke samenwerking.....	15
3.3.7. Open coördinatiemethode	15
3.4. Een goed financieel draagvlak creëren voor de lokale besturen	16
3.4.1. Goede afspraken maken inzake de lokale financiën	16
3.4.2. Invoering van eigentijdse en uniforme financiële beleidsinstrumenten in gemeenten, OCMW's en provincies	18
3.5. De lokale fiscaliteit inzetten als instrument voor beleidssturing.....	18
3.5.1. Prioriteit van de fiscale autonomie met ondersteuning van het agentschap	18
3.5.2. Fiscale maatregelen in het lokaal pact	19
3.6. Zorgen voor een sterk politiek en administratief management.....	20
3.6.1. Een waarderend statuut maken voor de lokale en provinciale mandataris.....	20
3.6.2. Ruimte voor autonomie en flexibiliteit bij het personeelsmanagement: uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling en infosessies	20
3.7. Aandacht voor de gemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel	22
3.7.1. Een correct beleid inzake de taalproblematiek in de Vlaamse randgemeenten	22
3.7.2. Niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters die de wetten weigeren toe te passen	23
3.7.3. Task Force Vlaamse Rand.....	24
3.8. Stroomlijning van regelgeving en procedures – planlastreductie	24
3.9. Het agentschap heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning.....	25
3.9.1. Communicatie-initiatieven: website, Binnenl@nd, BinnenBand, brochures	25
3.9.2. Monitoring gegevens van lokale en provinciale besturen: jaarbeeld en kenniscentrum.....	26
3.9.3. Vormingscentrum voor lokale besturen: initiatieven voor 2007-2008	26
3.9.4. Informatiesessies en behandeling van vragen om advies	29
3.9.5. Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.....	29
3.9.6. Samenwerkingsverband lokale statistieken.....	30

3.9.7.	Stimuleren uitbouw van een kwaliteitsbeleid binnen de lokale en provinciale besturen	30
3.9.8.	Lokaal klachtenmanagement en ombudsfunctie.....	31
3.9.9.	Medewerking aan project eenvoudigste gemeente	31
4.	Prioriteiten voor het beleid in 2008-2009	32
4.1.	Lokale verkiezingen	32
4.1.1.	Ontwikkelen van een nieuw elektronisch stelsysteem	32
4.1.2.	Evaluatie en voorbereiding van regelgeving en organisatie van de verkiezingen van oktober 2012.....	33
4.1.3.	Onderzoek man-vrouwverhouding bij mandatarissen gekozen naar aanleiding van de verkiezingen van 8 oktober 2006	33
4.2.	Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies tot stand brengen	33
4.2.1.	Afronding van het decreet op de organisatie van de OCMW's en nemen van de nodige uitvoeringsmaatregelen	33
4.2.2.	Wijzigingen aan het gemeente- en provinciedecreet	34
4.2.3.	Uitvoering van het luik "financiën" van de organieke decreten	34
4.2.4.	Het decreet op de materiële organisatie en werking van de erediensten verder uitvoeren.....	35
4.3.	Een goed financieel draagvlak creëren voor het lokaal bestuur.....	35
4.3.1.	Goede afspraken inzake de fondsen, ter ondersteuning van de lokale financiën.....	35
4.3.2.	Evaluatie van het Gemeentefonds, het Provinciefonds en het Stedenfonds.....	36
4.3.3.	Compensatie vanuit de Vlaamse begroting van de inkomstenderving voor de Vlaamse gemeenten door de afschaffing van de Eliaheffing.....	36
4.4.	De lokale fiscaliteit inzetten als instrument voor beleidssturing.....	37
4.4.1.	Opvolging van de uitvoering van de fiscale engagementen uit het lokaal pact.....	37
4.4.2.	Fiscale procedure	38
4.5.	Zorgen voor een sterk politiek en administratief management.....	38
4.5.1.	Een waarderend statuut maken voor lokale en provinciale mandatarissen	38
4.5.2.	Toepassing van de rechtspositieregeling bij de OCMW's	39
4.5.3.	Het personeelsmanagement aansturen in overleg met werknemers en werkgevers.....	39
4.6.	Aandacht voor de gemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel	39
4.6.1.	Het correct gebruik van de bestuursaal in de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand blijven bewaken.....	39
4.6.2.	Niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters die de wetten weigeren toe te passen	40
4.7.	Samenspraak tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen en stroomlijning van regelgeving en procedures	40
4.7.1.	Stroomlijnen van beleidsovereenkomsten en andere administratieve procedures.....	40
4.7.2.	Crisismanagement.....	41
4.8.	De administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning.....	42
4.8.1.	De instrumenten voor communicatie en informatie verder uitbouwen.....	42
4.8.2.	Het vormingsbeleid voor mandatarissen en ambtenaren verder uitbouwen: evaluatie van het vormingscentrum voor de lokale besturen	42
4.8.3.	Bijdragen tot de ondersteuning van de implementatie van het lokale klachtenmanagement en de ombudsfunctie.....	43
5.	Regelgevingsagenda Binnenlands Bestuur	43
6.	Moties en resoluties Vlaams Parlement.....	43
7.	Samenvatting van geplande beleidsmaatregelen voor 2008-2009	50
8.	Samenvatting beleidsmaatregelen die reeds gerealiseerd zijn van 2004 tot nu	51

1. INLEIDING

2008-2009 is het laatste jaar van deze legislatuur. Op 7 juni 2009 vinden de verkiezingen plaats voor de vernieuwing van het Vlaams Parlement. Ik wens deze beleidsbrief dan ook aan te grijpen om een beknopte balans op te maken van hetgeen op het vlak van het binnenlands bestuur in Vlaanderen werd gerealiseerd gedurende mijn ambtsperiode. Ik meen te mogen stellen dat er bijzonder belangrijke vernieuwingen tot stand werden gebracht. Ik ben het Vlaams Parlement en de collega-ministers in de Vlaamse Regering erkentelijk voor de goede samenwerking. Deze heeft ertoe geleid dat initiatieven tot stand konden komen, die een betekenisvolle bijdrage vormen in het streven naar verbetering van de werking van onze lokale en provinciale besturen.

Vanzelfsprekend is het werk niet af. Voor het komende parlementaire jaar staan nog verschillende initiatieven op stapel die in de volgende legislatuur zullen voortgezet worden.

Het zwaartepunt van mijn beleid in deze legislatuur lag in de hernieuwing van de regelgeving inzake de organisatie van de lokale besturen en de provincies. Die is er gekomen nadat de regionalisering van de wetgeving aan de gewesten de mogelijkheid bood om hiervoor een eigen regeling op te zetten. Vlaanderen heeft deze opportuniteit ten volle aangegrepen. Met het van kracht worden van het decreet op de organisatie van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, zal de Vlaamse overheid deze bestuurlijke regelgeving geheel hervormd hebben in de huidige en de vorige legislatuur: het gemeentedecreet, het provinciedecreet, het kiesdecreet, het decreet op de intergemeentelijke samenwerking, het decreet op de besturen van de erediensdiensten. Deze grondige vernieuwing moet de lokale besturen en de provincies toelaten een moderne werking uit te bouwen, gebaseerd op de principes van het zogenaamde new public management. De uitgangspunten van de verschillende decreten lopen parallel: het versterken van de lokale autonomie en ruimte bieden voor lokaal maatwerk. Naast de organieke decreten werd in de aflopende legislatuur ook veel aandacht besteed aan de uitvoering en de verfijning van het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

Samen met mijn kabinet en administratie heb ik de voorbije jaren de nieuwe regelgeving geïmplementeerd in de vorm van uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven en ondersteunende initiatieven. Mijn Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft van deze ondersteuning een primair aandachtspunt gemaakt, niet alleen via het beantwoorden van vragen van besturen of het geven van adviezen, maar ook structureel via zijn informatiekkanalen: de website, de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd, het tijdschrift BinnenBand en andere publicaties. Op deze wijze werd bijvoorbeeld, ter gelegenheid van het tot stand komen van de nieuwe rechtspositieregeling voor het personeel, een voorbeeldbesluit uitgewerkt dat aan de besturen ter beschikking werd gesteld. In het kader van de algemene beleidsondersteuning biedt het agentschap ook elk jaar een waaier aan statistische informatie aan via de publicatie van zijn jaarbeeld en zijn website.

Het agentschap organiseerde, samen met de VVSG en met de federaties van secretarissen en de ontvangers, informatiesessies ter gelegenheid van de start van de nieuwe lokale bestuursperiode na de verkiezingen van oktober 2006. Deze verkiezingen waren de eerste die de Vlaamse overheid organiseerde. Die organisatie werd sterk ondersteund door moderne informatietechnologie. Binnen het geheel van de Belgische overheid nam de Vlaamse Regering het voortouw om ook in de toekomst geautomatiseerde verkiezingen mogelijk te maken. Samen met de federale overheid werd daarvoor een traject opgezet.

Het voorbije werkjaar ging veel aandacht naar het lokaal pact tussen de gemeenten en de Vlaamse Regering. De schuldovername door Vlaanderen ten belope van 100 euro per inwoner betekent een daadwerkelijke ondersteuning van de gemeenten, waarvan de positieve gevolgen gedurende vele jaren zullen doorwerken ten voordele van de gemeentelijke financiën. Ik besef echter ten volle dat de problematiek van de financiering van de lokale besturen de volgende legislatuur opnieuw op de politieke agenda zal worden geplaatst. De schuldovername in het kader van het lokaal pact, samen met

andere initiatieven zoals de verhoogde Eliacompensatie en de inspanningen die via de fondsen werden gerealiseerd, verhinderen niet dat de druk op de financiën van de lokale besturen sterk is verhoogd. Dit ten gevolge van talrijke nieuwe uitdagingen in moeilijker wordende algemene economische omstandigheden en verhoogde inflatie. Intussen verheugt het mij dat alle 308 Vlaamse gemeenten toegetreden zijn tot het lokaal pact.

In deze legislatuur is baanbrekend werk verricht op het vlak van het ontwerpen en implementeren van een nieuwe bestuurlijke regelgeving. Het uitdiepen van de concrete toepassing in elk van de besturen gaat vanzelfsprekend de volgende jaren stapsgewijs verder.

Voor de komende bestuursperiode zie ik vier grote uitdagingen:

- Het streven naar sterke lokale besturen blijft prioritair. De Vlaamse Regering zal dit continu voor ogen moeten houden, rekening houdend met de steeds wijzigende maatschappelijke en economische omgeving. De kwaliteit van de lokale dienstverlening aan de burgers staat daarbij centraal.
- Niettegenstaande de inspanningen die deze legislatuur zijn gebeurd, blijft de (her)financiering van de lokale besturen een constant aandachtspunt. Een evaluatie van het gemeente-, steden- en provinciefonds past in die bekommernis.
- Voor de OCMW's wordt de nieuwe bestuurlijke regelgeving volop van toepassing, aansluitend op de wijze waarop die voor de gemeenten werd ingevoerd. Hun personeelsbeleid zal gestoeld worden op de nieuwe rechtspositieregeling, die afgestemd is op de regeling voor het personeel van gemeenten.
- Tot slot is het voorbereidingstraject naar de lokale verkiezingen van 2012 ingezet met het besluitvormingsproces rond het veralgemenen van het elektronisch stemmen. Dit zal in het begin van de nieuwe legislatuur tot definitieve conclusies moeten leiden.

2. BEGROTING

2.1. Uitvoering begroting 2008 programma BH

(op duizend euro)

2008	Krediet	Tot vastl. 2008	Tot. ord. 2008
NGK	110.845	83.933	83.514
GVK	1.917.275	1.915.305	
GOK	1.943.410		1.942.386
VRK			
MACHT	0		

2.2. Begrotingsopmaak 2009

Het programma BH bestaat uit 5 belangrijke uitgavenpakketten:

- lokale financiën: dotaties aan de fondsen en het lokaal pact
- vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies
- subsidiëring specifieke investeringen
- werkingskosten, ondersteuning Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- uitgaven in verband met de verkiezingen van het Vlaams Parlement

Met deze middelen draagt de Vlaamse overheid bij tot het bestuurlijk functioneren van de gemeenten, OCMW's, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en provincies.

2.2.1. Lokale financiën

Het belangrijkste krediet is ongetwijfeld het Vlaams Gemeentefonds met 1.892.320.000 euro (basisallocatie 43.06). Het Gemeentefonds groeit daarmee in 2009 met 63.992.000 euro of 3,5 % tegenover vorig jaar. Het Provinciefonds, basisallocatie 43.09, groeit eveneens met 3,5% en bedraagt 86.272.000 euro in 2009.

Lokale Financiën 2004-2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vlaams Gemeentefonds	1.593.281.000	1.649.046.000	1.706.763.000	1.766.500.000	1.828.328.000	1.892.320.000
Vlaams Stedenfonds	103.807.000	107.465.000	111.251.000	115.170.000	119.926.000	124.124.000
Vlaams Provinciefonds	75.072.000	75.898.000	77.811.000	80.535.000	83.354.000	86.272.000

Ter compensatie van de afschaffing van de Eliaheffing wordt een aanvullende dotatie voorzien in 2009 van 84.660.000 euro Bovenop wordt 42.000.000 euro uitgetrokken voor het lokaal pact met de lokale besturen. Beide dotaties worden al in 2008 uitbetaald.

2.2.2. Vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies

Een tweede uitgavenpakket is bestemd ter ondersteuning van vormingsinitiatieven voor mandatarissen en ambtenaren. De kredieten worden ingezet via het vormingscentrum voor lokale besturen.

Het vormingscentrum voor lokale besturen heeft een driedubbele doelstelling:

- vormingsinitiatieven voor de lokale besturen, waaraan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur financiële ondersteuning biedt, samenbrengen
- kwaliteit van het vormingsaanbod bewaken en dit in overleg met de doelgroep
- kwaliteitsvolle vormingsinitiatieven ondersteunen en promoten bij de doelgroep

In de begroting worden hiervoor twee kredieten voorzien:

- subsidies voor managementopleidingen voor mandatarissen en topambtenaren (basisallocatie 33.02): 384.000 euro
- subsidies voor ambtenarenvorming via de provinciale bestuursscholen en vormingsinstellingen (basisallocatie 43.03): 372.000 euro

2.2.3. Subsidiëring specifieke investeringen

Voor de subsidiëring van specifieke investeringen is 5.050.000 euro ingeschreven voor:

- bouwen van openbare crematoria, eerste investering (basisallocatie 51.03): 622.000 euro
- werken aan het niet-beschermd patrimonium van de erkende erediensten (basisallocatie 63.02): 3.985.000 euro
- werken aan ontmoetingscentra voor verenigingen van vrijzinnigen (basisallocatie 63.09): 443.000 euro

2.2.4. Werking, ondersteuning, communicatie Agentschap voor Binnenlands Bestuur

De begroting van het programma BH bevat een aantal kredieten die verband houden met de werking van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, onder andere werkingsuitgaven voor publicaties, organisatie van studiedagen, juridische ondersteuning bij procedures, studieopdrachten en de ondersteuning van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.

- werkingskosten agentschap met inbegrip van buitenlandse contacten (basisallocatie 12.01): 369.000 euro
- uitgaven voor communicatie, sensibilisering en samenwerking met de lokale besturen en provincies (basisallocatie 12.03): 87.000 euro
- werkingskosten en vergoedingen Raad voor Verkiezingsbetwistingen en Beroepscommissie voor Tuchtzaken (basisallocatie 12.06): 97.000 euro
- studiekosten (basisallocatie 12.20): 168.000 euro
- specifieke informaticakosten (basisallocatie 12.39): 61.000 euro
- subsidies participaties initiatieven Binnenlands Bestuur (basisallocatie 33.01): 74.000 euro
- subsidie aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (basisallocatie 33.50): 234.000 euro

2.2.5. Uitgaven in verband met de verkiezingen van het Vlaams Parlement

Bepaalde wettelijke uitgaven in verband met de verkiezingen van het Vlaams Parlement vallen ten laste van het Vlaams Gewest. Hiervoor wordt 2.000.000 euro (basisallocatie 12.02) ingeschreven.

3. BELEIDSMAATREGELEN GENOMEN OVER DE HELE LEGISLATUUR EN MEER SPECIFIEK IN 2007-2008

Gedurende de huidige legislatuur werd bijzonder veel werk gepresteerd. Hierna volgt een overzicht in verschillende rubrieken, waarbij specifieke aandacht gaat naar de beleidsmaatregelen van het afgelopen werkjaar.

3.1. Lokale verkiezingen

Voor het eerst heeft de Vlaamse overheid de lokale verkiezingen georganiseerd. Dat gebeurde op 8 oktober 2006, nadat de bijzondere wet van 13 juli 2001 deze verantwoordelijkheid aan de gewesten toevertrouwde.

3.1.1. Aanpassing van de kieswetgeving en organisatorische vernieuwingen

Bij die gelegenheid werd ook de federale kieswetgeving op een aantal belangrijke punten aangepast. Tot de belangrijkste aanpassingen behoren:

- het invoeren van de pariteit tussen het aantal mannen en vrouwen op de lijsten, waarbij de eerste drie kandidaten niet van hetzelfde geslacht mogen zijn
- het verminderen tot 1/3 van het effect van de lijststem voor het bepalen van de verkozenen op de lijst
- het verruimen van de mogelijkheden om te stemmen bij volmacht
- de wijziging van het uitzicht van het computerscherm en stembiljet (invoeren van volgnummer, verplaatsing stemvak, weglaten ervan op het computerscherm)
- de behandeling van bezwaarschriften door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

De organisatie van de verkiezingen werd in sterke mate ondersteund door de nieuwe mogelijkheden van de informatica. Pijlers waren:

- de samenwerking met het rijksregister voor het beheren van het kandidatenbestand
- de digitale doorzending van de verkiezingsresultaten
- de onmiddellijke publicatie van de resultaten, zetelverdeling en verkozenen via de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

3.1.2. Ondersteuning van de Raden voor Verkiezingsbetwistingen

Sinds de verkiezingen van 8 oktober 2006 behandelen nieuw opgerichte Raden voor Verkiezingsbetwistingen bezwaren tegen lokale verkiezingen. Deze administratieve rechtscolleges doen ook uitspraak bij betwistingen over politieke organen of mandaten. Voorheen gebeurde dat door politieke organen, namelijk de bestendige deputaties..

De Raden voor Verkiezingsbetwistingen zijn provinciaal georganiseerd. De provinciegouverneur staat in voor het secretariaat. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verleent via zijn provinciale afdelingen logistieke en juridische ondersteuning aan deze raden.

3.1.3. Voorbereiding van een nieuw elektronisch stelsysteem

In Vlaanderen stemmen de kiezers momenteel elektronisch in 143 van de 308 gemeenten. Het gaat daarbij om bijna de helft (49,2%) van de kiezers. De stemapparatuur die voor de verschillende verkiezingen wordt gebruikt is dringend aan vervanging toe.

Sinds het van kracht worden van de bijzondere wet van 13 juli 2001 is de bevoegdheid voor de organisatie van de verkiezingen verdeeld tussen de federale overheid en de gewesten. De gewesten zijn bevoegd voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen, de federale overheid is verantwoordelijk voor de verkiezingen van het federale parlement, de parlementen van de gewesten en de gemeenschappen en het Europees parlement.

Om organisatorische en financieel-economische redenen moeten de verschillende geautomatiseerde verkiezingen met hetzelfde systeem gebeuren, zodat een beslissing over het te gebruiken stelsysteem en over de vervanging van apparatuur door zowel het Vlaamse als het federale beleidsniveau gedragen moet zijn. Daarmee rekening houdend hebben de federale overheid en de gewesten op 14 juli 2005 een samenwerkingsakkoord gesloten. In uitvoering daarvan heeft een consortium van Belgische universiteiten uit de 3 gewesten de mogelijkheden voor de verwezenlijking van een nieuw elektronisch stelsysteem onderzocht. Die studie werd eind 2007 afgerond met een conceptvoorstel voor een nieuw elektronisch stelsysteem.

3.2. Start nieuwe lokale en provinciale legislatuur

3.2.1. Ontwikkeling van een databank van de lokale en provinciale mandatarissen

Dankzij de ondersteuning van de informatica bij de organisatie van de verkiezingen beschikt de Vlaamse overheid voor het eerst over een databank van de op 8 oktober 2006 verkozen raadsleden. Deze informatie moet ook actueel blijven bij wijzigingen die voortvloeien uit de effectieve installatie van de raden begin 2007 en verder in de loop van de lokale en de provinciale bestuursperiode.

De organieke decreten bieden daartoe de mogelijkheden. Zij bepalen dat de lokale en provinciale overheden de Vlaamse Regering op de hoogte moeten brengen van de samenstelling van hun raden en de namen van hun mandatarissen, ook als de functies wijzigen.

De mandatendatabank is operationeel via twee webapplicaties. Een eerste om de gegevens up to date te houden door de besturen zelf, een tweede voor raadpleging van de gegevens door het grote publiek via internet. Het agentschap heeft de uitvoering van de decreten zodanig georganiseerd dat de informatie op de databank op een eenvoudige wijze actueel kan blijven via een informaticatoepassing, ontwikkeld samen met de informaticapartner van de Vlaamse overheid. De databank bevat informatie over de mandaten in de gemeenten, de Antwerpse districten, de provincies en de OCMW's.

3.2.2. Ondersteuning van de aantredende mandatarissen

Aansluitend op de verkiezingen van 8 oktober 2006 heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vlaamse Federatie van Gemeentesecretarissen, de Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen, de Vlaamse Lokale Ontvangers en de Vlaamse Gewestelijke Ontvangers een introductieprogramma georganiseerd voor de nieuw gekozen raadsleden van de gemeenten en de OCMW's. Bijna 4.000 mandatarissen hebben eraan deelgenomen. Als praktische handleiding ontvingen de deelnemers een "startersboekje" voor gemeenteraadslid of OCMW-raadslid met gerichte informatie over het mandaat.

Mijn kabinet en administratie hebben daarnaast per provincie een toelichting gegeven over de start van de nieuwe lokale bestuursperiode. Op deze informatiemomenten kwamen ook telkens de vernieuwingen aan bod die werden geïntroduceerd via het gemeentedecreet. Alle relevante regelgevende teksten en omzendbrieven werden ook via de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ter beschikking gesteld.

3.3. Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en provincies tot stand brengen

Tijdens deze legislatuur is belangrijk decreetgevend werk verricht met betrekking tot de bestuurlijke organisatie van de lokale en provinciale besturen. De hele bestuurlijke wetgeving is de jongste jaren vernieuwd. Er is een gemeentedecreet en een provinciedecreet. De commissie van het Vlaams Parlement verleende kort voor het afsluiten van het vorige werkjaar haar goedkeuring aan het ontwerp van OCMW-decreet, zodat ook dit decreet op korte termijn in toepassing kan worden gesteld.

De nieuwe decreten vertalen de visie van de Vlaamse overheid op de bestuurlijke organisatie. Uitgangspunten daarbij zijn het principe van de subsidiariteit en de keuze voor lokale autonomie met veel ruimte voor maatwerk. De decreten tekenen een kader uit dat de gemeenten, provincies en OCMW's kunnen concretiseren, rekening houdend met hun eigenheid en de cultuur van elk lokaal bestuur. De decreten zijn zo opgebouwd dat er een maximale afstemming is tussen de verschillende overheden en bestuursniveaus, maar waarbij toch rekening wordt gehouden met hun positie en opdrachten. Deze onderlinge afstemming draagt ongetwijfeld bij tot vereenvoudiging en doorzichtigheid van de regelgeving en de interne procedures, zowel voor de besturen zelf als voor de burgers.

3.3.1. Uitvoering van het gemeentedecreet

Het gemeentedecreet kwam tot stand op 15 juli 2005. Ter uitvoering van de bepalingen van dit decreet werden een aantal uitvoeringsbesluiten getroffen, waarvan de belangrijkste hierna worden opgesomd:

- mandaatstelsel van en bepaling over de taalpremie voor het gemeentepersoneel (besluit van de Vlaamse Regering van 10 februari 2006)
- statuut van de gewestelijke ontvangers (besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2006)
- aantal te verkiezen gemeenteraadsliden, districtsraadsleden en te begeven schepenmandaten (besluit van de Vlaamse Regering van 28 april 2006)
- opheffing van de vroegere toezichtregeling, vervat in het decreet van 28 april 1993 (besluit van de Vlaamse Regering van 2 juni 2006)
- vaststelling van modellen van akte van fractievorming (ministerieel besluit van 1 september 2006)
- tuchtregeling voor het personeel (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)
- organisatie van de Beroepscommissie voor Tuchtzaken (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)
- vaststelling van het aantal mandaten voor de districtscolleges (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)

- vaststelling van de regels inzake de aanwerving en terbeschikkingstelling van het kabinets- en fractiepersoneel in de gemeenten en provincies (besluit van de Vlaamse Regering van 12 januari 2007)
- statuut van de lokale mandatarissen (besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007)
- tuchtregeling van de lokale mandatarissen (besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2007)
- vaststelling van de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en van enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de OCMW's (besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007)
- vaststelling van de voorwaarden waaronder de ambten van gemeentesecretaris, gemeentelijk financieel beheerder, secretaris van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en ontvanger van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn deeltijds kunnen worden uitgeoefend, en vaststelling van sommige gevallen waarin de ambten van gemeentelijk financieel beheerder en van ontvanger van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kunnen worden uitgeoefend door een gewestelijke ontvanger (besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007)

Ter verduidelijking van de bovenvermelde besluiten werden de onderstaande omzendbrieven aan de besturen bezorgd:

- toelichting bij de inwerkingtreding van de nieuwe toezichtregeling (13 januari 2006).
- toelichting bij de inwerkingtreding van de bepalingen inzake het personeel (17 maart 2006)
- beslissingen in extremis en besluitvorming tijdens het jaar van de verkiezingen (3 februari 2006 en 13 oktober 2006)
- start van de lokale bestuursperiode na de verkiezingen van 8 oktober 2006 (27 oktober 2006)
- toelichting bij de bepalingen die in werking treden bij de installatie van de raden (1 december 2006)
- toelichting bij de beslissingen die op de installatievergaderingen genomen moeten worden (19 december 2006)
- toepassing van artikel 200 van het gemeentedecreet over de man-vrouwverhouding in adviesraden en overlegstructuren (4 mei 2007)
- tuchtprocedure voor mandatarissen (13 juli 2007)

Het gemeentedecreet is nagenoeg volledig in uitvoering gesteld, met uitzondering van bepalingen die betrekking hebben op het financieel stelsel en de externe audit die een langdurigere voorbereiding vragen. Die voorbereiding is lopend.

Via de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zijn alle teksten permanent gecoördineerd beschikbaar. Op het ogenblik dat zij van kracht worden, wordt de publicatie op de site ondersteund via de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd die het agentschap publiceert.

De decreten van 2 juni 2006, 7 juli 2006, 22 december 2006, 1 februari 2008 en 14 maart 2008 brachten reeds enkele verfijningen aan. Zij houden verband met de verkiezingen en de installatie van de nieuwe bestuursploegen: de problematiek van de fractievorming, de vervanging van rechtsweg van een lid van het college van burgemeester en schepenen, de voordracht en eventuele benoeming van de burgemeester, de participatie van de inwoners aan het beleid, de werking en organisatie van de gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen en de bevoegdheden van gemeenteraad en college van burgemeester en schepenen.

3.3.2. Uitvoering van het provinciedecreet

Aansluitend op het gemeentedecreet kwam het provinciedecreet tot stand op 9 december 2005. Parallel met aanpassingen aan het gemeentedecreet werden bij decreten van 2 juni 2006, 22 december 2006 en 20 juni 2008 gelijklopende verfijningen aangebracht.

Het provinciedecreet is eveneens nagenoeg volledig in uitvoering, met uitzondering van bepalingen inzake het financieel stelsel en de externe audit. De belangrijkste uitvoeringsbesluiten zijn:

- mandaatstelsel van en bepaling over de taalpremie voor het provinciepersoneel (besluit van de Vlaamse Regering van 10 februari 2006)
- opheffing van de vroegere toezichtregeling, vervat in het decreet van 22 februari 1995 (besluit van de Vlaamse Regering van 2 juni 2006)
- vaststelling van het aantal te verkiezen provincieraadsleden en verdeling over de kiesdistricten (besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2006)
- vaststelling van de modellen van akten van fractievorming (ministerieel besluit van 1 september 2006)
- tuchtregeling voor het provinciepersoneel (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)
- organisatie van de Beroepscommissie voor Tuchtzaken (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)
- vaststelling van de regels inzake de aanwerving en terbeschikkingstelling van het kabinets- en fractiepersoneel in de gemeenten en provincies (besluit van de Vlaamse Regering van 12 januari 2007)
- statuut van de provinciale mandatarissen (besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007)
- tuchtregeling van de provinciale mandatarissen (besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2007)
- vaststelling van de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en van enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de OCMW's (besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007)

Ter verduidelijking van de bovenvermelde besluiten werden de onderstaande omzendbrieven aan de provincies bezorgd:

- toelichting bij de inwerkingtreding van de nieuwe toezichtregeling (13 januari 2006).
- toelichting bij de inwerkingtreding van de bepalingen inzake het personeel (17 maart 2006)
- beslissingen in extremis en besluitvorming tijdens het jaar van de verkiezingen (3 februari 2006 en 13 oktober 2006)
- start van de provinciale bestuursperiode na de verkiezingen van 8 oktober 2006 (27 oktober 2006)
- toelichting bij de bepalingen die in werking treden bij de installatie van de raden (1 december 2006)
- toepassing van artikel 193 van het provinciedecreet over de man-vrouwverhouding in adviesraden en overlegstructuren (4 mei 2007)
- tuchtprocedure voor mandatarissen (13 juli 2007)

Ook deze teksten zijn permanent gecoördineerd beschikbaar via de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

3.3.3. Het organieke OCMW-decreet in zijn eindfase

In het werkjaar 2007-2008 nam het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet op de organisatie van de OCMW's in behandeling. Het gaat om een regelgeving die de organieke wet op de OCMW's vervangt voor de bevoegdheden waarvoor de Vlaamse overheid verantwoordelijk is. Zoals bepaald in het Vlaams regeerakkoord is het OCMW-decreet gebaseerd op dezelfde uitgangspunten als het gemeentedecreet, zodat de werking van de beide lokale besturen maximaal op elkaar wordt afgestemd. Vlak voor het zomerreces keurde de commissie Binnenlandse Aangelegenheden het ontwerpdecreet goed, zodat de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement het ontwerpdecreet tegen eind 2008 kan afronden.

In het licht van de vernieuwing van de OCMW-raden ten gevolge van de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 werd voorheen reeds een aantal aanpassingen doorgevoerd in de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976, in hoofdzaak in het onderdeel over de politieke organisatie van de OCMW's. Dat gebeurde bij decreten van 7 juli 2006 en 22 december 2006. Bij besluit van 17 november 2006 nam de Vlaamse Regering de nodige uitvoeringsmaatregelen met het oog op de verkiezing van de leden en de installatie van de nieuwe raden voor maatschappelijk welzijn. Toelichting hierover werd verstrekt met de omzendbrief van 27 oktober 2006.

3.3.4. Verdere uitvoering van het decreet op de erediensten

Het decreet op de erediensten kwam tot stand op 7 mei 2004, in de laatste maanden van de vorige legislatuur. Het gaat om een belangrijke nieuwe regelgeving die een juridische regeling verving, daterend van het einde van de 18e, begin 19e eeuw. De nieuwe wetgeving brengt een sterkere betrokkenheid van de gemeenten en provincies tot stand, rekening houdend met hun bijdragen in de financiering van de erediensten. Per gemeente of provincie is daartoe een centraal bestuur voor de eredienst opgericht.

Van bij mijn aantreden als minister van Binnenlands Bestuur heb ik werk gemaakt van de uitvoering van dit decreet. Zo heeft de Vlaamse Regering bij besluit van 30 september 2005 de voorwaarden vastgesteld voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erediensten.

Dit heeft er onder meer toe geleid dat ik op 22 december 2007 als Vlaams minister de eerste zes islamitische lokale geloofsgemeenschappen in Vlaanderen kon erkennen.

De volgende zes moskeeën werden erkend

- Assounah, Desselgem (Marokkaans)
- Beraat, Diest (Turks)
- Mehmet Akif, Antwerpen (Turks)
- Noor Ul Haram, Antwerpen (Pakistaans)
- Selimiye, Heusden-Zolder (Turks)
- Yavuz, Gent (Turks)

Bij besluit van 26 mei 2008 werd ook nog de Islamitische geloofsgemeenschap “Culturele en Islamitische Vereniging BADR” (Marokkaans) in Hasselt erkend. Deze moskee kon niet worden meegenomen in de reeks erkenningen van 22 december 2007 bij gebrek aan een positief advies van de Staatsveiligheid. Dit advies werd in april 2008 afgeleverd.

Deze erkenningen door de Vlaamse overheid dragen ongetwijfeld bij tot een verbeterde integratie van de lokale geloofsgemeenschappen in het lokale leven. Daarnaast is ook de basis gelegd voor een goede organisatie van contacten tussen de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap met de bestuurlijke overheid.

Op 20 maart 2008 organiseerde het Agentschap voor Binnenlands Bestuur overigens ook voor het eerst een vormingsmoment voor de islamitische geloofsgemeenschappen die werden erkend. De bijeenkomst was vooral gericht op de verkiezing van de comités die deze geloofsgemeenschappen in april 2008 zouden organiseren.

Op 29 mei 2008 volgde een nieuw vormingsmoment waarop alle in april verkozen leden van de comités werden uitgenodigd. Er werd vooral aandacht besteed aan de financiën, de overheidsopdrachten en het bestuurlijk toezicht.

Samen met de zes moskeeën heb ik op 22 december 2007 ook negen protestantse geloofsgemeenschappen erkend. Dit zijn de eerste protestantse parochies die erkend worden onder de nieuwe regelgeving. Eerder waren er al 30 protestantse parochies erkend.

De nieuw erkende protestantse geloofsgemeenschappen zijn:

- Duitstalige protestantse kerk, Antwerpen (Antwerpen, Stabroek, Kapellen, Brasschaat, Schoten)
- Protestants-evangelische kerk, Antwerpen (Hoboken)
- Protestants-evangelische kerk, Antwerpen (Berchem)
- Protestants-evangelische kerk, Beringen (Koersel, Beringen, Heusden-Zolder, Ham)
- Protestants-evangelische kerk, Brugge (Brugge, Damme, Zedelgem, Blankenberge, Oostkamp, Wingene)
- Protestants-evangelische kerk, Ieper
- Protestants-evangelische kerk, Kessel-Lo (Leuven, Kessel-Lo, Holsbeek, Aarschot, Kortenaken, Bekkevoort, Diest, Scherpenheuvel)
- Protestants-evangelische kerk, Heverlee (Leuven, Tienen, Herent, Rotselaar, Lubbeek)
- Protestants-evangelische kerk, Lombardsijde (Middelkerke, Nieuwpoort)

Op 22 februari 2008 heb ik ook een omzendbrief uitgevaardigd over de gedeeltelijke vernieuwing van de bestuursorganen van de erediensten die voor de eerste maal sinds de inwerkingtreding van het decreet van 7 mei 2004 moest worden doorgevoerd. De omzendbrief bevatte daarnaast ook bepalingen voor het opstellen van de jaarrekening van 2007 en bevatte ook een eerste evaluatie van de implementatie van het erediensendecreet.

Een ander belangrijke uitvoeringsmaatregel betreft de invoering van het financieel instrumentarium voor de eredienstbesturen. Bij besluit van 13 oktober 2006 stelde de Vlaamse Regering het algemeen reglement op de boekhouding van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten vast, samen met de boekhoudregels. Het ministerieel besluit van 27 november 2006 bevat het rekeningenstelsel en de modellen voor de financiële rapportering.

De nieuwe regelgeving voor de financiën werd voor het eerst geïmplementeerd in 2007 bij een aantal proefbesturen. Vanaf 2008 volgden alle besturen van de eredienst. Voor het eerst werd gewerkt met meerjarenplannen.

Als ondersteuning organiseerde het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in april 2007 studienamiddagen over die nieuwe regelgeving in de vijf Vlaamse provincies. Daarnaast heeft het agentschap de meest voorkomende vragen, met de bijhorende antwoorden, op zijn website geplaatst. Die lijst met vragen en antwoorden wordt permanent aangevuld en geactualiseerd.

3.3.5. Verdere uitvoering van het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

Eveneens in de laatste maanden van de vorige legislatuur kwam het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging tot stand, alsook het besluit van 14 mei 2004 tot organisatie, inrichting en beheer van de begraafplaatsen en de crematoria.

In de huidige legislatuur heb ik verder werk gemaakt van de uitvoering van dit decreet via de volgende besluiten:

- besluit van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2005 tot bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskest of een ander lijkomhulsel moet beantwoorden
- besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004, gewijzigd bij het besluit van 2 december 2005 tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria
- besluit van de Vlaamse Regering van 24 februari 2006 tot vaststelling van de wijzen van lijkbezorging, de asbestemming en de rituelen van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid die kunnen opgenomen worden in de laatste wilsbeschikking die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kan overgemaakt worden

Bij omzendbrief van 10 maart 2006 heb ik toelichting verstrekt bij de toepassing van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging en de uitvoeringsbesluiten.

Mijn Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft ook voor deze regelgeving bijeenkomsten georganiseerd ter ondersteuning van de gemeenten.

Verdere praktische ondersteuning van de lokale besturen werd geboden via het aanreiken van modellen: een model van huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en een model van politieverordening op de begraafplaatsen werden op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur geplaatst, evenals een model van verklaring betreffende de laatste wilsbeschikking inzake de wijze van lijkbezorging en/of het ritueel van de levensbeschouwing volgens hetwelk de uitvaartplechtigheid moet verlopen.

Tijdens het vorige werkjaar werd het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging gewijzigd bij het decreet van 18 april 2008. Het gaat om drie belangrijke wijzigingen:

- vrij vervoer van een stoffelijk overschot wordt mogelijk gemaakt
- toestemming tot begraving wordt in het decreet van 16 januari 2004 geregeld
- mogelijkheid om een symbolisch gedeelte van de as van een familielid mee te nemen wordt uitgebreid tot familieleden van de tweede graad

In twee omzendbrieven - van 6 juni en 27 juni 2008 - werden deze wijzigingen nader toegelicht en uitgelegd.

3.3.6. Evaluatie decreet intergemeentelijke samenwerking

De beleidsnota Binnenlands Bestuur 2004-2009 voorziet in een evaluatie van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking. In functie daarvan heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ondertussen een bevraging van de sector uitgevoerd.

Daarnaast werd aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) gevraagd om via een onderzoeksopdracht een bestuurskundige en juridische evaluatie te maken van de intergemeentelijke samenwerking. Mijn administratie volgt die onderzoeksopdracht op via een vertegenwoordiging in de klankbordgroep. Bij dat onderzoek wordt in belangrijke mate gebruik gemaakt van het eerdere onderzoek van het agentschap. Een andere belangrijke pijler van het onderzoek is een inventarisatie van de EU-mededingingsregelgeving, waarvoor de regeringscommissaris samen met het agentschap diverse verkennende gesprekken heeft gevoerd bij de bevoegde diensten van de Europese Unie in het licht van een sedert 2002 lopende inbreukprocedure vanwege de Europese Commissie. Deze problematiek is van cruciaal belang voor de organisatie van de interlokale samenwerking, zodat een ernstige evaluatie van het decreet van 6 juli 2001 niet afgerond kan worden zonder de conclusies van het SBOV-onderzoek daarbij te betrekken.

Het agentschap zal de elementen van een eigen evaluatie en de elementen van de studie integreren in één rapport en op basis ervan een aantal verbeteracties voorstellen.

3.3.7. Open coördinatiemethode

In het kader van de open coördinatiemethode heb ik ter gelegenheid van de lokale verkiezingen van 2006 een aantal initiatieven genomen die tot doel hebben de participatie van vrouwen aan de lokale beleidsvoering te verhogen. In opvolging daarvan heb ik een onderzoeksopdracht laten uitvoeren naar de effecten van deze beleidsmaatregelen op de participatie van vrouwen in de gemeenteraden en schepencolleges. Deze studie werd begin 2008 toegewezen aan professor Herwig Reynaert (Universiteit Gent). De resultaten zullen voor het jaareinde beschikbaar zijn en zullen in overweging genomen worden bij eventueel te nemen beleidsmaatregelen voor toekomstige verkiezingen.

Meer in het algemeen attendeer ik de lokale bestuurders op hun verantwoordelijkheid inzake gelijke kansen, wanneer zij in het kader van hun autonomie beleidsmaatregelen nemen op het vlak van hun personeelsbeleid.

Tot slot werden op 15 februari 2008 binnen de Vlaamse Regering een aantal beleidsacties afgesproken voor een inclusief tewerkstellingsbeleid voor personen met arbeidshandicap. De Vlaamse Regering bepaalde in het uitvoeringsbesluit van 7 december 2007 met betrekking tot de rechtspositieregeling van het personeel van de lokale besturen een streefcijfer van 2% tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap. Dit cijfer wordt momenteel niet gehaald. Het openstellen van een loonsubsidie voor deze overheden betekent een sterke stimulans om het streefcijfer van 2% te halen, gespreid over een aantal jaren.

Daarom wordt een groeipad voorzien over 5 jaar, op kruissnelheid in 2012. De wijze waarop de lokale besturen die 2%-norm zullen proberen te bereiken, valt onder de lokale autonomie.

In het besluit van 7 december 2007 wordt het trouwens ook mogelijk gemaakt dat samenwonende partners van hetzelfde geslacht een beroep kunnen doen op een omstandigheidverlof van 10 werkdagen onder dezelfde voorwaarden als partners van een verschillend geslacht.

3.4. Een goed financieel draagvlak creëren voor de lokale besturen

In elke legislatuur vereisen de lokale financiën een doorlopende aandacht. Dat is vandaag niet anders. Toch kan worden vastgesteld dat de begrotingen van alle Vlaamse gemeenten in evenwicht zijn. De Vlaamse Regering heeft daar in haar beleid ook structureel toe bijgedragen, meer in het bijzonder door de volgende maatregelen:

- garantie op een vaste jaarlijkse groeivoet voor het Gemeentefonds, het Stedenfonds en het Provinciefonds van 3,5%
- toekennen van een blijvende compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de Eliaheffing
- overnemen van 612 miljoen euro van de gemeentelijke schulden via het lokaal pact

Daarnaast gebeuren voorbereidingen voor het ontwikkelen van nieuwe financiële instrumenten voor de gemeenten, provincies en OCMW's, ter uitvoering van het gemeentedecreet, het provinciedecreet en het OCMW-decreet.

3.4.1. Goede afspraken maken inzake de lokale financiën

Jaarlijks vast groeipercentage voor het Provinciefonds, naar analogie van het Gemeentefonds en het Stedenfonds

Met het oog op een meer planmatig bestuur voor zowel de Vlaamse overheid als de lokale overheden, werd voor het Gemeentefonds en het Stedenfonds vanaf het begrotingsjaar 2005 een vaste groeivoet van 3,5% ingevoerd.

Vanaf het begrotingsjaar 2007 gebeurde dat ook voor het Provinciefonds, dat de algemene financiering van de 5 Vlaamse provincies regelt en wordt verdeeld op basis van het bij decreet van 29 april 1991 vastgelegde verdelingscriteria. Deze maatregel concretiseert de afspraak die daarover werd gemaakt in het Vlaamse regeerakkoord en is voor de lokale besturen en provincies van groot belang, doordat zij zekerheid hebben over de middelen die de Vlaamse overheid hen toekent als algemene financiering voor hun beleid.

Additionele dotatie aan het Gemeentefonds ter compensatie van de vervroegde afschaffing door de Vlaamse Regering van de Eliaheffing

Op 14 september 2007 besliste de Vlaamse Regering om de federale Eliaheffing ten laste van gezinnen en bedrijven vanaf 2008 af te schaffen. Dat betekent een lastenverlaging van 83 miljoen euro.

De Eliaheffing is een heffing op de elektriciteitsdistributie via Elia, de beheerder van het hoogspanningsnetwerk. Die federale heffing werd ingevoerd op 1 juli 2005 als compensatie voor het inkomensverlies dat de gemeenten leden door de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt. De gemeenten haalden voordien heel wat dividenden uit de intercommunes voor elektriciteit.

De heffing belast het elektriciteitsverbruik van bedrijven en gezinnen. Ze bedroeg tot 1 juli 2007 4,91 euro/MWh en bedraagt vanaf 1 juli 2007 tot 1 juli 2010 2,50 euro/MWh. De federale regering besliste de Eliaheffing af te schaffen op 1 juli 2010. Het stopzetten van de Eliaheffing in 2010 hield echter ook in dat de gemeenten vanaf dan niet meer van die federale compensatie zouden kunnen genieten.

Hoewel de Vlaamse Regering besliste tot de vervroegde afschaffing van de Eliaheffing, wenste zij de gemeenten te vergoeden voor de daaruit voortvloeiende inkomstenderving. Aan het Gemeentefonds werd daarom in 2008 een extra dotatie van 83 miljoen euro toegevoegd; het bedrag aan verloren inkomsten voor de gemeenten ten gevolge van de vervroegde afschaffing van de Eliaheffing voor dat boekjaar (invoeging van een hoofdstuk IIbis in het decreet van 5 juli 2002 inzake het Gemeentefonds door het decreet van 21 december 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2008 van de Vlaamse Gemeenschap). Deze extra dotatie wordt jaarlijks toegevoegd aan de hoofddotatie en wordt vanaf het begrotingsjaar 2009 aangepast aan de inflatie. Dit bedrag blijft, in tegenstelling tot de federale compensatie, ook na 2010 behouden, wat neerkomt op een structurele verhoging van de middelen van het Gemeentefonds.

De additionele dotatie wordt onder alle Vlaamse gemeenten verdeeld volgens dezelfde procentuele verhoudingen als de verdeling van het bedrag voor het jaar 2006 van de federale bijdrage tot compensatie van de inkomstenderving van de gemeenten ingevolge de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. De aandelen van alle Vlaamse gemeenten in de aanvullende dotatie voor 2008 werden eind april 2008 op de gemeenterekeningen gestort.

In het raam van het lokaal pact met de gemeenten ging de Vlaamse Regering impliciet het engagement aan om, vanaf het begrotingsjaar 2009, de verdeling van de additionele dotatie van 83 miljoen euro aan het Gemeentefonds uit te voeren op basis van de kapitaalverhoudingen binnen de netwerkbeheerders voor 2007. De verhoudingen voor 2007 sluiten immers beter aan bij de huidige situatie. Naar aanleiding van de begrotingscontrole voor 2008 werd een voorstel tot wijziging van de verdelingsbasis van de additionele dotatie ingediend.

Bijkomende ondersteuningsmaatregelen via het lokaal pact

Het lokaal pact dat de Vlaamse Regering met de Vlaamse gemeenten heeft gesloten bevat een aantal structurele maatregelen ter ondersteuning van de lokale financiën:

- in 2008 neemt de Vlaamse Regering 612 miljoen euro over van uitstaande leningschulden van gemeenten en/of OCMW's. Dat gebeurt in overleg tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten, die zelf de selectie doen van de leningen die worden overgenomen. De Vlaamse Regering doet daarvoor een beroep op de expertise van het departement Financiën en Begroting
- de Vlaamse Regering verhoogt de aanvullende Eliacompensatie van 83 miljoen euro in 2008 met 25 miljoen euro tot 108 miljoen euro, in 2009 en 2010 telkens met 41,5 miljoen euro tot 124,5 miljoen euro (te indexeren)
- de Vlaamse Regering stelt nieuw materieel en outillage vrij van onroerende voorheffing en compenseert de gemeenten en provincies voor 100% voor de gederfde opcentiemen op de onroerende voorheffing tengevolge van deze vrijstelling
- de Vlaamse Regering kent voor lage energie- en zeer lage energiewoningen een vermindering op de onroerende voorheffing toe en compenseert de gemeenten en provincies hiervoor eveneens voor 100%
- het Vlaams Gewest neemt via Aquafin een groter aandeel van de kosten, verbonden aan de nog te leveren rioleringsinspanningen, op zich

Deze maatregelen, en meer in het bijzonder het effect van de schuldovername, hebben gedurende vele jaren een positief effect op de lokale financiën. Zij verminderen de gemeentelijke rentelasten en creëren zodoende ruimte op de budgetten. De flankerende maatregelen sluiten aan op een beleid om de economie duurzaam te ondersteunen met aandacht voor milieu en energiebeheersing.

Op 21 maart 2008 kregen de gemeenten uitgebreide onderrichtingen over de afwikkelingsprocedure van de schuldovername. Tegelijkertijd ontvingen zij een model van gemeenteraadsbeslissing met betrekking tot de toetreding tot het lokaal pact. Via de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd is uitgebreide communicatie over het lokaal pact gevoerd met de lokale besturen. Op de site kan men onder andere terecht voor de teksten van het pact, een model van gemeenteraadsbeslissing en een overzicht van overgenomen en over te nemen leningen.

Ik ben dan ook zeer verheugd dat alle gemeenten zich hebben aangesloten bij dit pact met de Vlaamse overheid.

3.4.2. Invoering van eigentijdse en uniforme financiële beleidsinstrumenten in gemeenten, OCMW's en provincies

Sinds 1 januari 2007 zijn de meeste artikelen van het gemeentedecreet en het provinciedecreet in werking getreden, met uitzondering van een aantal bepalingen betreffende het luik planning en financieel beheer en de externe auditcommissie.

Die hervormingen zijn complex en vragen een ruime voorbereidingstijd, doorgedreven overleg en vorming van de lokale bestuurders. In mijn omzendbrieven over de opmaak van de budgetten en meerjarenplannen heb ik aangekondigd dat de bepalingen over de boekhouding en de meeste financiële rapporten algemeen van toepassing zullen zijn vanaf het boekjaar 2013. Vanaf 2010 kunnen jaarlijks een aantal besturen op vrijwillige basis starten met de implementatie van het nieuw financieel instrumentarium.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft al voorbereidend werk geleverd in dit verband. Dat gebeurde ook in overleg en samenwerking met contactpersonen bij de lokale besturen en provincies.

3.5. De lokale fiscaliteit inzetten als instrument voor beleidssturing

3.5.1. Prioriteit van de fiscale autonomie met ondersteuning van het agentschap

De blijvende aandacht van de Vlaamse Regering ter ondersteuning van de lokale financiën neemt niet weg dat in de eerste plaats de gemeenten en provincies zelf verantwoordelijk zijn voor hun financiën. Zij moeten er op een herkenbare wijze politiek voor aangesproken worden. De eigen fiscaliteit is dan ook de terechte basis van financiering van de gemeenten en provincies. Het is een instrument voor hun beleidssturing.

Binnen haar bevoegdheid moet de Vlaamse overheid de voorwaarden creëren om de gemeenten en provincies toe te laten die fiscale autonomie zo goed mogelijk uit te oefenen. In dat verband heeft zij het decreet goedgekeurd betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen. Voor de gemeenten en de provincies van het Vlaams Gewest vervangt dit decreet de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en de invordering van de provincie- en gemeentebelastingen.

Met dit decreet heeft het Vlaams Parlement opnieuw gebruik gemaakt van één van de nieuwe bevoegdheden die de Lambermontwet van 13 juni 2001 aan de gewesten heeft toegekend, meer specifiek inzake de organisatie, de bevoegdheid en de werking van de provinciale en de gemeentelijke instellingen. Het decreet is tot stand gekomen in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en werd grondig voorbereid door een aantal deskundigen. Het parlement loofde dan ook terecht de wijze van totstandkoming.

De voornaamste wijzigingen, vergeleken met de wet zijn:

- de controlemogelijkheden werden uitgebreid
- er kunnen administratieve boetes opgelegd worden
- de geschillenprocedure, die is uitgewerkt in het decreet zelf
- de bezwaartermijn is teruggebracht tot 3 maanden
- de hoorplicht is vereenvoudigd:
 - o belastingschuldige moet vragen om gehoord te worden
 - o horen kan gedelegeerd worden

Zowel de vestiging als de geschillenprocedure zal hierdoor op een meer efficiënte wijze kunnen gebeuren terwijl de bestuurlijke en administratieve belasting voor het lokaal bestuur juist zal verminderen.

3.5.2. Fiscale maatregelen in het lokaal pact

Via het lokaal pact met de Vlaamse gemeenten heeft de Vlaamse Regering belangrijke maatregelen genomen ter ondersteuning van de gemeentefinanciën: het beschikbaar gestelde kasoverschot van de Vlaamse overheid, dat kon vertaald worden in een tastbaar bedrag van 100 € per inwoner voor een schuldovername van elke Vlaamse gemeente, was een motor met hoge aandrijvingskracht voor het pact.

In ruil voor de tegemoetkomingen van de Vlaamse Regering moesten de gemeenten een aantal maatregelen nemen op het vlak van hun fiscaal beleid, in casu:

- hun belastingdruk voor het jaar 2009 bevroren door geen enkele nieuwe belasting in te voeren en de aanslagvoeten of tarieven van de belastingen niet te verhogen ten opzichte van de aanslagvoeten of tarieven die voor het aanslagjaar 2008 van toepassing waren
- geen nieuwe forfaitaire gezinsbelastingen invoeren tot en met het aanslagjaar 2012
- de eventuele belasting op tewerkgesteld personeel (economische code 364-01) en de belasting op kantoorruimten (economische code 367-19) afschaffen vanaf het aanslagjaar 2009
- de fiscaliteit bedrijfsvriendelijker maken door over nieuwe belastingen of over de verhoging van tarieven van bestaande belastingen ten laste van bedrijven te beslissen, minstens twaalf maanden voor de datum waarop zij van kracht worden en door de belastingverordeningen toegankelijker te maken via het internet
- maatregelen nemen om hun huisvuilbelasting sterker te heroriënteren naar de toepassing van het principe “de vervuiler betaalt”

Vooraf de afschaffing van de forfaitaire huisvuilbelasting gaf aanleiding tot discussie. De gemeenten hanteren immers een gemengd systeem met veel varianten: een forfaitaire component in een afzonderlijke belasting of via de algemene middelen samen met één of meerdere niet-forfaitaire componenten in de vorm van te betalen huisvuilzakken, stickers, diftar of betalende containerparken. Daarnaast zijn er, ook volgens OVAM, sterke argumenten om de gemeenten toe te laten een minimale forfaitaire sokkel te behouden. Vanuit deze overwegingen besliste de Vlaamse Regering op 4 juli 2008 dat elke gemeente die het engagement aangaat om tegen eind 2010 het forfaitair gedeelte van de huisvuilbelasting te verlagen tot maximaal 55 euro, toegelaten wordt tot het lokaal pact. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur volgt de uitvoering op van die engagementen.

De volgende Vlaamse Regering zal een evaluatie maken en zal finaal een beslissing nemen over het al dan niet voortzetten van de verhoogde Eliacompensatie na 2010. De problematiek van de forfaitaire huisvuilbelasting zal deel uitmaken van deze evaluatie. Ook bij andere toekomstige herzieningen van de financiering van de lokale besturen kan met het element van de forfaitaire huisvuilbelasting rekening gehouden worden.

Dank zij dat aantrekkelijk aanbod konden de onderhandelingen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten al in februari afgesloten worden en was er een akkoord over de tekst van het pact. Reeds op 21 maart 2008 kregen de gemeenten uitgebreide onderrichtingen over de afwikkelingsprocedure van de schuldovername. Tegelijkertijd werd hen ook een model van gemeenteraadsbeslissing aangeboden, houdende toetreding tot het lokaal pact. Alle 308 Vlaamse gemeenten zijn daarop ingegaan binnen de vooropgestelde termijn, voor 31 mei 2008 dus.

3.6. Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

De decreten inzake de organisatie van de gemeenten, OCMW's en provincies bevatten sterke hefboomen voor een kwaliteitsvol politiek en administratief personeelsmanagement. Op basis van de uitgangspunten van deze decreten kunnen de lokale besturen op basis van hun reglementerende bevoegdheid en de door het decreet vastgestelde delegatiemogelijkheden zelf invulling geven aan de concretisering van deze principes.

De Vlaamse Regering concretiseerde het algemeen beleidskader reeds via een aantal uitvoeringsbesluiten, zowel inzake de mandatarissen als het personeel. Het statuut van de lokale mandatarissen werd gehervormd. Het uitvoeringsbesluit op de rechtspositieregeling van het personeel creëert ruimte voor een personeelsbeleid op maat van de besturen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft grote inspanningen geleverd om de invoering ervan te begeleiden onder meer via de organisatie van infosessies en twee ondersteunende publicaties.

3.6.1. Een waarderend statuut maken voor de lokale en provinciale mandataris

Het uitvoeringsbesluit betreffende het statuut van de lokale en de provinciale mandatarissen dateert van 19 januari 2007 en betekent een daadwerkelijke waardering voor de dagelijkse inzet van de lokale bestuurders, ook op het financiële vlak. Het besluit regelt onder meer de vaststelling van hun wedde, de modaliteiten voor de toekenning van presentiegelden, de grenzen inzake de terugbetaling van specifieke kosten, gemaakt bij de uitoefening van de mandaten, de mogelijkheid tot het toekennen van fractietoelagen en de voorwaarden tot toekenning van eretitels.

Daarnaast trof de Vlaamse Regering op 15 juni 2007 een besluit inzake de tuchtprocedure voor lokale en provinciale mandatarissen.

3.6.2. Ruimte voor autonomie en flexibiliteit bij het personeelsmanagement: uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling en infosessies

Het besluit van 7 december 2007 van de Vlaamse Regering inzake de rechtspositieregeling van het personeel is één van de belangrijkste uitvoeringsmaatregelen die tot stand kwamen ter uitvoering van de organieke regelgeving op de lokale besturen en de provincies. Het besluit bevat de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en een aantal bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Dat besluit verscheen in het Belgisch Staatsblad van 24 december 2007.

In het besluit rechtspositieregeling werden diverse doelstellingen verenigd, zoals:

- ruimte voor lokaal maatwerk
- de maximale gelijkstelling tussen statutaire en contractuele personeelsleden
- de interne personeelsmobiliteit en de mobiliteit tussen besturen worden aangemoedigd en de basis wordt gelegd voor waardering van ervaring in de privésector of als zelfstandige.
- de functies van (adjunct)gemeentesecretaris en financieel beheerder worden ingebed in de rechtspositieregeling van het overige personeel

Met dit besluit is voor het eerst een gemeenschappelijk rechtskader gecreëerd voor de werving, de selectie, de proeftijd, de evaluatie, de bevordering, het salaris, de toelagen en vergoedingen, de verloven en afwezigheden ... voor het personeel.

Tegen 1 januari 2009 moeten de gemeenten en provincies hun plaatselijke rechtspositieregeling met het besluit rechtspositieregeling in overeenstemming gebracht hebben.

Daarbij heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur diverse initiatieven genomen ter ondersteuning van de besturen:

- publicatie in boekvorm van het ‘Besluit rechtspositieregeling met het verslag aan de Vlaamse Regering’
- opmaak en publicatie van een ‘Voorbeeld van rechtspositieregeling’ dat als inspiratiebron bedoeld is voor de uitvoering van het besluit rechtspositieregeling
- het februarinummer 2008 van BinnenBand werd volledig gewijd aan het besluit rechtspositieregeling
- provinciale infosessies in februari 2008, georganiseerd door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in samenwerking met mijn kabinet
- het agentschap verleende zijn medewerking aan een infosessie die door de VVP werd georganiseerd voor de provinciebesturen (25 januari 2008)
- in samenwerking met en met steun van het agentschap verzorgden de provinciale bestuursscholen en vormingsinstellingen in het voorjaar van 2008 vormingssessies die toegespitst waren op de aanpak van de uitvoering van het besluit rechtspositieregeling en op enkele HR-aspecten ervan
- op de website van het agentschap werd een rubriek ‘veelgestelde vragen en antwoorden’ geopend over het uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling en de vragen worden continu bijgewerkt
- in de opeenvolgende nummers van BinnenBand worden ondersteunende bijdragen opgenomen met betrekking tot de implementatie van de rechtspositieregeling

Voorafgaand aan het besluit inzake de rechtspositieregeling had de Vlaamse Regering reeds een aantal uitvoeringsmaatregelen genomen inzake het personeel van de gemeenten en provincies, meer in het bijzonder over:

- de tuchtprocedure voor het statutair gemeente- en provinciepersoneel (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)
- de samenstelling en de werking van de Beroepscommissie voor Tuchtzaken (besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006)
- de aanwerving en terbeschikkingstelling van het kabinets- en fractiepersoneel in de gemeenten en provincies (besluit van de Vlaamse Regering van 12 januari 2007)
- mandaatstelsel van en bepaling over de taalpremie van het gemeentepersoneel (besluit van de Vlaamse Regering van 10 februari 2006)

3.7. Aandacht voor de gemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel

3.7.1. Een correct beleid inzake de taalproblematiek in de Vlaamse randgemeenten

In goed overleg en samenwerking met de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant zal ik er onverkort op blijven toezien dat de taalwetgeving correct wordt toegepast in alle Vlaamse gemeenten, met inbegrip van de Vlaamse randgemeenten rond Brussel.

De vijf arresten van 23 december 2004 bevatten een duidelijke uitspraak van de Raad van State over de toepassing van de taalwetgeving, zoals die werd toegelicht in de omzendbrieven Peeters en Martens. In de faciliteitengemeenten is de bestuurstaal het Nederlands. De taalwetgeving bepaalt dat:

- berichten en mededelingen aan de inwoners van deze gemeenten tweetalig zijn, met voorrang voor het Nederlands
- de individuele contacten met particulieren in het Nederlands moeten verlopen. Op eenvoudig verzoek kunnen de Franstalige inwoners van deze gemeenten de voor hen bestemde documenten in het Frans verkrijgen. Dat verzoek moet telkens herhaald worden
- het registreren van de taalvoorkeur van een inwoner uit een faciliteitengemeente met het oog op een blijvende aanschrijving in het Frans zou leiden tot een stelsel van tweetaligheid en is strijdig met de Grondwet

Met mijn omzendbrief van 8 juli 2005 heb ik de gemeentebesturen nogmaals duidelijk geïnformeerd over de correcte interpretatie van de taalwetgeving na deze arresten van de Raad van State.

Recent heeft de Raad van State bij arrest van 19 juni 2008 Vlaanderen nogmaals in het gelijk gesteld met betrekking tot de interpretatie van de taalwetgeving in de omzendbrieven Peeters en Martens. De inhoud van het arrest ligt volledig in de lijn van de arresten van 23 december 2004, zodat deze uitspraak beschouwd kan worden als een “vaste rechtspraak” van de Raad, waar men niet omheen kan. De omzendbrieven Peeters en Martens bevestigen louter de inhoud van de taalwetgeving, zoals die moet worden geïnterpreteerd.

Het belang van het arrest van 19 juni 2008 is eveneens pertinent omdat de Raad van State de door de Franstaligen gevolgde redeneringen gemotiveerd verwierpt, met name:

a) dat de Commissie voor Taaltoezicht “het enige administratieve orgaan” zou zijn dat bevoegd zou zijn om de wetgeving inzake het taalgebruik in administratieve zaken te interpreteren. De Raad van State stelt uitdrukkelijk dat de verzoekende partij deze commissie “ten onrechte” deze exclusieve bevoegdheid toedicht.

b) dat de Vlaamse Regering, als toezichthoudende overheid niet bevoegd zou zijn om de bestuurstaalwet te interpreteren, gelet op de exclusieve bevoegdheid van de federale overheid om het taalgebruik in de randgemeenten te “regelen”. De Raad van State bevestigt formeel deze (vanzelfsprekende) bevoegdheid van de Vlaamse Regering.

c) dat onderrichtingen van de federale minister van Binnenlandse zaken inzake de oproepingsbrieven een andere interpretatie zouden toelaten dan deze die de Vlaamse Regering volgt. De Raad van State stelt dat de federale overheid in haar onderrichtingen enkel artikel 25 van de bestuurstaalwet in herinnering brengt. Dat betekent dat ook de federale onderrichtingen de door de Raad van State bevestigde interpretatie van de taalwetgeving inhouden.

Even belangrijk is dat de Raad van State een betwisting beslecht inzake een aanschrijving van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden aan de randgemeenten om ter gelegenheid van de federale verkiezingen van 18 mei 2003 de taalwetgeving strikt toe te passen conform de omzendbrief Peeters. In het arrest bevestigt de Raad van State dat er geen betwisting over bestaat dat oproepingsbrieven voor de kiezers als “betrekkingen tussen particulieren” in de zin van de taalwetgeving moeten worden beschouwd. In dit kader herinnert de Raad van State uitdrukkelijk aan zijn arresten van 23 december 2004 en stelt:

- dat de omzendbrief (Peeters) de praktijk blijkt te willen keren die inhoudt dat besturen bestendig het Frans gebruiken ten opzichte van bepaalde rechtsonderhorigen zonder dat voor het gebruik van die taal een uitdrukkelijk verzoek is uitgebracht
- dat, teneinde grondwetsconform te zijn, de interpretatie van de rechten van wie in de randgemeenten in het Frans wil worden bestuurd, moet stroken met de voorrangstatus van het Nederlands in die gemeenten
- dat een interpretatie die inhoudt dat de randgemeenten het Frans dienen te gebruiken van zodra de overheid de taal van de particulier kent en deze taal het Frans is, of nog, dat particulieren die het gebruik van het Frans hebben gevraagd later automatisch in het Frans worden aangeschreven, daar niet mee strookt, vermits die interpretatie en de daarop gestoelde bestuurspraktijk in wezen leiden tot een stelsel van tweetaligheid, waarbij de taalvoorkeur van personen zelfs in bestanden wordt vastgelegd
- dat, tegen de achtergrond van een noodzakelijke restrictieve interpretatie van het recht van het bestuur om het Frans in plaats van het Nederlands te laten gebruiken in het betrokken ééntalig gebied, de interpretatie, zoals uitgedrukt in de omzendbrief, dat het verzoek om het Frans te gebruiken uitdrukkelijk moet worden herhaald, wel degelijk verenigbaar is met de bestuursstaalwet

3.7.2. Niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters die de wetten weigeren toe te passen

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 werd de procedure ingezet voor het benoemen van de burgemeesters in de Vlaamse gemeenten. Op basis van het onderzoek heb ik de voorgedragen kandidaten van de gemeenten Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem niet benoemd. Ik heb deze beslissing genomen bij besluit van 14 november 2007, rekening houdend met het advies dat de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant gaf inzake de voordrachten.

Uit het onderzoek van de dossiers is immers gebleken dat de kandidaat-burgemeesters manifest weigeren de taalwetgeving toe te passen, en dat zij deze integendeel bewust en moedwillig overtreden. Daarenboven weigeren de kandidaten zich neer te leggen bij de uitspraken van de Raad van State en hebben ze geen gevolg gegeven aan herhaalde aanmaningen van de toezichthoudende overheid. Zij beschikken bijgevolg niet over de nodige morele eigenschappen en over het nodige moreel gezag om op te treden als vertrouwenspersonen van de regeringen.

Ter gelegenheid van de voorbereiding van de verkiezingen heb ik uitdrukkelijk verwezen naar de arresten van de Raad van State van 23 december 2004 over de te volgen interpretatie van de taalwetgeving. Ik heb de besturen van de faciliteitengemeenten daar nog eens in het bijzonder aan herinnerd.

De drie niet-benoemde kandidaat-burgemeesters hebben mijn beslissing niet aangevochten via een beroep bij de Raad van State; het bevoegde rechtscollege om te oordelen over de wettelijkheid en de regelmatigheid van mijn beslissingen.

Bij brieven van 10 april (Kraainem en Wezembeek-Oppem) en 11 april 2008 (Linkebeek) hebben de betrokken gemeenteraden de niet-benoemde kandidaten opnieuw voorgedragen tot het ambt van burgemeester.

De houding van de drie kandidaat-burgemeesters ondermijnt de rechtstaat. Artikel 64 van het gemeentedecreet belast de burgemeester intuitu personae met de uitvoering van de wetten, decreten en uitvoeringsbesluiten van de federale overheid, het gewest of de gemeenschap. Zijn bevoegdheid overstijgt dus de lokale bevoegdheidssfeer. Een kandidaat die formeel stelt te weigeren de wetten, waaronder de regeling der talen in bestuurszaken, toe te passen, komt niet in aanmerking voor het ambt van burgemeester.

Het hoeft geen betoog dat het recente arrest van de Raad van State dd. 19 juni 2008 een belangrijk element vormt in het dossier inzake de niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters. De stelling dat de arresten van de Raad van State van 23 december 2004 geen fundamentele interpretatie zouden inhouden van de taalwetgeving en van de interpretatie die daaraan wordt gegeven via de omzendbrief Peeters, wordt in dit arrest immers formeel ontkracht.

Op 13 en 14 mei 2008 bracht een delegatie van het Congres van de Lokale Overheden van de Raad van Europa een bezoek aan België om een beter inzicht te bekomen in mijn beslissingen om de kandidaat-burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem niet te benoemen. Ik heb deze delegatie welwillend ontvangen en hen alle nuttige informatie ter beschikking gesteld. Niettemin is het voorlopig rapport van de onderzoekscommissie negatief. Ik heb daar onmiddellijk op gereageerd. De commissie heeft immers mijn beslissingen niet getoetst aan de juridische context die in Vlaanderen en België geldt inzake de benoeming van de burgemeesters, zoals geregeld in het gemeentedecreet, maar aan haar eigen interpretatie van het Europees Charter van de Lokale Autonomie. Als minister moet ik echter vanzelfsprekend mijn beslissingen kaderen in de door de parlementen aangenomen regelgeving. Daarnaast is het voorlopig rapport op verschillende punten overigens niet correct op het vlak van de inhoud van een aantal arresten van het Grondwettelijk Hof en van de Raad van State.

Ik hoop dat de bijkomende toelichting en informatie die ik aan de voorzitter van het Congres van de Lokale Overheden van de Raad van Europa heb bezorgd leiden tot een correcte definitieve besluitvorming. Ik heb de voorzitter eveneens een afschrift bezorgd van het arrest van 19 juni 2008 van de Raad van State. Hoe dan ook blijf ik consequent in mijn beleidsdaden. Ik heb in het Vlaams Parlement herhaaldelijk verklaard niet tot een benoeming te zullen overgaan, tenzij op basis van nieuwe elementen in de dossiers.

3.7.3. Task Force Vlaamse Rand

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is ook lid van de Task Force Vlaamse Rand die de Vlaamse Regering heeft ingesteld en die regelmatig vergadert onder het voorzitterschap van de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant. Deze Task Force volgt stelselmatig de verschillende initiatieven op die de Vlaamse overheid in haar verschillende beleidsdomeinen organiseert, niet alleen met betrekking tot de zes Vlaamse randgemeenten, maar ten gunste van het geheel van de gemeenten rond de hoofdstad. De aandacht voor het correct gebruik van het Nederlands is immers een gegeven voor een groot aantal gemeenten in Vlaams-Brabant.

3.8. Stroomlijning van regelgeving en procedures – planlastreductie

De problematiek van de vele planverplichtingen waarmee gemeenten en provincies worden geconfronteerd is genoegzaam bekend. Deze plannen zijn voor de besturen vaak erg tijdrovend en arbeidsintensief, maar niet altijd even doelmatig. In aansluiting op het regeerakkoord loopt een initiatief inzake de reductie van de planlasten voor de lokale besturen.

In een eerste fase is een inventaris opgemaakt van de verschillende planlasten vanuit de Vlaamse overheid naar de lokale besturen en de provincies. Het Instituut voor de Overheid (KULeuven) ontwikkelde een instrument om de doelmatigheid van de verschillende planverplichtingen te onderzoeken. Tenslotte heeft de kenniscel Wetsmatiging van het departement Bestuurszaken een impactmeting gedaan van de verschillende planverplichtingen die momenteel van toepassing zijn. Zij heeft in kaart gebracht welke administratieve lasten de verschillende plannen genereren.

Rekening houdend met de resultaten van dit onderzoek heb ik leden van de meerderheid van de commissie Binnenlandse Aangelegenheden gevraagd om een parlementair initiatief voor te bereiden voor een decreet dat moet leiden tot een stroomlijning van de planverplichtingen voor de lokale besturen.

3.9. Het agentschap heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

Sinds mijn aantreden in 2004 heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur bijzonder veel initiatieven ontwikkeld om zijn coachende en ondersteunende rol voor de lokale en provinciale besturen verder uit te bouwen: Tot de belangrijkste behoort de uitbouw van sterke communicatiekanalen:

- website met bijzonder veel relevante informatie ten behoeve van de besturen
- elektronische nieuwsbrief *Binnenl@nd* met actuele informatie
- tijdschrift *BinnenBand*
- publicatie van een “Jaarbeeld” met statistische informatie ter ondersteuning van het beleid van de lokale besturen
- gerichte publicaties, bijvoorbeeld naar aanleiding van nieuwe regelgeving
- organisatie van informatiedagen
- ondersteunen van gerichte vorming via het vormingscentrum voor lokale besturen
- verstrekken van adviezen op concrete vragen
- goede samenwerking met het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen met het oog op het initiëren van beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek

3.9.1. Communicatie-initiatieven: website, Binnenl@nd, BinnenBand, brochures

De jongste jaren heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur fors geïnvesteerd in de uitbouw van communicatiekanalen voor de lokale en provinciale besturen: de website, het tijdschrift *BinnenBand*, de elektronische nieuwsbrief *Binnenl@nd* en diverse publicaties.

Deze kanalen vullen elkaar aan. De website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur bevat de relevante informatie inzake het binnenlands bestuur. Via de elektronische nieuwsbrief *Binnenl@nd* worden de besturen op de hoogte gebracht van nieuwe regelgeving of nieuwe ontwikkelingen met telkens een link naar de website waar de lezer terecht kan voor uitgebreidere informatie.

Het tijdschrift *BinnenBand* is inmiddels aan zijn dertiende jaargang. Het verschijnt tweemaandelijks en biedt de gelegenheid om dieper in te gaan op sommige onderwerpen. Ook de lay-out van het tijdschrift werd bijgesteld.

Rond nieuwe ontwikkelingen of evoluties wordt regelmatig een specifieke publicatie uitgegeven. Zo verscheen eind 2007 een brochure waarin het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zichzelf voorstelt. In 2008 werd bijvoorbeeld een themanummer samengesteld rond de nieuwe rechtspositieregeling voor het gemeente- en provinciepersoneel. Het besluit werd erin toegelicht, alsook het voorbeeld van rechtspositieregeling dat werd uitgewerkt door mijn administratie.

Tot slot is ook het jaarbeeld van het agentschap een vaste waarde geworden onder de titel: *“Lokaal besturen in Vlaanderen – Lokale en provinciale besturen in cijfers gevat”*. Het bevat elk jaar nieuwe statistische informatie over de werking van de besturen. De besturen krijgen dit materiaal aangeboden en kunnen het op hun beurt gebruiken bij het uitbouwen van een eigen beleid dat gesteund is op het nodige cijfermateriaal.

3.9.2. Monitoring gegevens van lokale en provinciale besturen: jaarbeeld en kenniscentrum

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beschikt in toenemende mate over cijfergegevens over de werking en het beleid van de lokale en provinciale besturen. Deze evolutie werd een aantal jaren geleden in gang gezet met de publicatie van het eerste jaarbeeld in 2004. Sindsdien wordt de informatie elk jaar uitgebreid, zowel in omvang als naar inhoud. Ik juich deze evolutie toe. Het is belangrijk om te beschikken over een goede statistische basisinformatie om vandaar uit het lokale beleid vorm te kunnen geven.

De meeste gegevens verkrijgt het agentschap via het registreren van gegevens uit de dossiers bestuurlijk toezicht. Daarnaast worden er ook gegevens opgevraagd bij andere overheidsdiensten. Zo is bijvoorbeeld de Studiedienst van de Vlaamse Regering een bron voor het aanleveren van bijkomend cijfermateriaal.

In juni 2008 heb ik het jaarbeeld 2007 voorgesteld. Deze publicatie had als centraal thema de financiën van de gemeenten, OCMW's en provincies. De budgetten en jaarrekeningen worden toegelicht, alsook de schuldevolutie. Het Gemeentefonds en Stedenfonds worden vanuit een aparte invalshoek belicht.

Om het volume van het jaarbeeld te beperken, is ervoor geopteerd om de individuele gegevens per bestuur niet in de publicatie op te nemen, maar ze te plaatsen op de website van het agentschap. In de publicatie komen samengevoegde gegevens met een uitgebreide commentaar aan bod. Het gebruik van de exceltabellen op de website maakt het de besturen bovendien mogelijk om zelf de gegevens verder te bewerken. Zo kan de informatie ook maximaal renderen bij de beleidsvoorbereiding in de gemeente zelf. Jaarbeeld en website gaan bijgevolg hand in hand in de informatieverstrekking.

3.9.3. Vormingscentrum voor lokale besturen: initiatieven voor 2007-2008

Het vormingscentrum voor lokale besturen, dat is opgericht in de schoot van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, stimuleert de uitbouw van een vormingsaanbod, specifiek gericht op de lokale en provinciale mandatarissen, ambtenaren en topambtenaren. Het doet dit via het toekennen van subsidies aan vormingsorganisaties. 756.000 euro van het budget van het agentschap was ter beschikking voor de ondersteuning van vormingsinitiatieven, gericht op de lokale en provinciale besturen. In 2007 werd hiervan 739.325 euro, dus 97,7 % van het totale budget, vastgelegd.

De taken van het vormingscentrum voor lokale besturen zijn drieledig:

- de kwaliteit van het vormingsaanbod bewaken en dit in overleg met de doelgroep
- kwaliteitsvolle vormingsinitiatieven ondersteunen en promoten bij de doelgroep
- een lijst ter beschikking stellen van de vormingsinitiatieven voor de lokale besturen, waaraan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur financiële ondersteuning biedt

Het voorziene budget wordt opgesplitst in twee delen, gericht op de twee grote pijlers binnen het vormingscentrum:

- subsidies voor opleidingsinitiatieven, gericht op lokale mandatarissen en topambtenaren: 384.000 euro
- subsidies voor opleidingsinitiatieven, gericht op ambtenaren via de provinciale bestuursscholen en vormingsinstellingen: 372.000 euro

Ook in 2008-2009 zal er opnieuw gerichte vorming voor mandatarissen, topambtenaren en ambtenaren gestimuleerd worden via de toekenning van subsidies. Tot juni 2008 werden 58 aanvragen voor basisvorming en 11 aanvragen voor actualiteitsvorming voor lokale topambtenaren en mandatarissen gesubsidieerd, na een positieve beoordeling van het adviescollege waaraan vertegenwoordigers van de lokale besturen participeren.

Deze vormingsinitiatieven werden goedgekeurd en zijn gepland voor 2008 of 2009. Een overzicht (gegevens tot juni 2008):

Basisvorming

Organisator	Titel opleiding
IES - VUB - Die Keure	Studiedag Lokale en Regionale Belastingen - Lokale belastingen in België en (Zuid-)Europa
Instituut voor de Overheid	Het schrijven van een beleidsnota
Instituut voor de Overheid	Actieve openbaarheid van bestuur
Instituut voor de Overheid	Passieve openbaarheid van bestuur. Het managen van informatie in functie van een kwalitatieve relatie met de burger.
Instituut voor de Overheid	Een deontologische code voor uw lokaal bestuur
Instituut voor de Overheid	Klachtenmanagement voor lokale besturen
Instituut voor de Overheid	Hergebruik van overheidsinformatie
Kortom vzw - Vereniging voor Overheidscommunicatie	Communicatieplanning voor lokale besturen
Kring-vorming vzw	Evaluatiecyclus in het lokaal bestuur
kring-vorming vzw	JEVE: jobevaluatiemodel
kring-vorming vzw	Functie-analyse en functiebeschrijving
Nexus Integrity Consulting	Integriteitsmanagement voor leidinggevende ambtenaren
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen - Oost-Vlaamse Bestuursacademie	Openbaarheid en privacy en wat als ze elkaar raken?
Schaubroeck N.V.	Werken bij een lokaal bestuur
Universiteit Antwerpen Management School	Algemeen management (expert class in publiek management)
Universiteit Antwerpen Management School	People management en vaardigheden (expert class in publiek management)
Universiteit Antwerpen Management School	Communicatie en dienstverlening (expert class in publiek management)
Universiteit Antwerpen Management School	Geïntegreerde beleids- en budgetcyclus (expert class in publiek management)
Universiteit Antwerpen Management School	Actuele juridische en bestuurskundige ontwikkelingen (expert class in publiek management)
Universiteit Antwerpen Management School	De balanced scorecard in de overheid
Universiteit Antwerpen Management School	CAF een kwaliteitsmodel voor de overheid
Universiteit Antwerpen Management School	Strategie en middelen voor interne communicatie
Universiteit Antwerpen Management School	Klachtenmanagement bij de overheid
Universiteit Antwerpen Management School	Interne audit en controle bij lokale besturen
Universiteit Antwerpen Management School	Financieel management voor specialisten binnen lokale besturen
Universiteit Hasselt SEIN	Management van de openbare besturen MOB

Vlaamse Lokale Ontvangers	Van controleur tot controller, de ontvanger/financieel beheerder in een Public Governance omgeving
Vlaamse Lokale Ontvangers	De rapporteringstaak van de ontvanger
VLEKHO Business School	De nieuwe gemeentelijke en politieboekhouding
VLEKHO Business School	Procesmanagement
VLEKHO Business School	Interne controle en risicoanalyse
VLEKHO Business School	Workshop interne controle en risicoanalyse
VLEKHO Business School	Workshop procesmanagement en modellering
VLEKHO Business School	De nieuwe OCMW-boekhouding
VLEKHO Business School	Financiële analyse en technieken
VLEKHO Business School	Stuurkaarten: van visie tot actie
VLEKHO Business School	Budgethouderschap
VLEKHO Business School	Workshop: beleidsplanning en stuurkaarten
VLEKHO Business School	Een economisch beleidsplan voor mijn gemeente
VLEKHO Business School	Indicatoren voor mijn gemeente
VLEKHO Business School	Managementteams
VVOS Limburg	Visitatie en zelfregulatie als evaluatieinstrument voor eigen handelen
VVSG	Kwaliteitsmanagement Lokale Besturen - het CAF
VVSG	Projectmatig werken als hefboom tot organisatieontwikkeling bij de lokale overheid
VVSG	Projectmatig werken als hefboom - workshop "Gevorderden"
VVSG	AGB -leerpunten uit leertraject vrijetijdsbeleid
VVSG	Helder Communiceren 1- Uitvoerende Mandatarissen (2-daagse)
VVSG	Helder en overtuigend communiceren - module 2 "Gevorderden"
VVSG	Voorzitter gemeenteraad tussen hamer en aambeeld
VVSG	Wat leren uit de OCMW-jaarrekening ?
VVSG	Actieve voorzitter van de gemeenteraadscommissie
VVSG	Mandatarissen in de milieuboot - seminarie lokaal (water)beleid in de praktijk
VVSG	De actorrol van lokale besturen - Inleefreis voor lokale mandatarissen in welzijnsvoorzieningen en -beleid
VVSG	Wonen van ouderen - bouwen van ouderenvoorzieningen - een beleidstraject
VVSG	Overheidsopdrachten, nieuwe regels in lokaal beleid integreren
WIVO, schakel tussen mens en bestuur	Management Lokale Besturen - Bestuurskundige omgeving van het lokaal bestuur
WIVO, schakel tussen mens en bestuur	Management Lokale Besturen - Managementtechnieken
WIVO, schakel tussen mens en bestuur	Management Lokale Besturen - Persoonlijke competentie

Actualiteitsvorming

Organisator	Titel opleiding
Vereniging van de Vlaamse provincies	Uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Competentiemanagement in de lokale besturen
VVSG	Budgethouderschap binnen het lokaal (financieel) management
Uitgeverij Die Keure	Interne controle in lokale besturen
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Interne controle in de lokale besturen

Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - algemeen overzicht
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - personeelsformatie, loopbaan en mandaatsstelsel
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - arbeidsduur, verloven en afwezigheden
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Kwaliteitszorgsystemen in lokale besturen
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - verloning en einde statutaire aanstelling
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - wat wijzigt er voor secretaris en ontvanger

3.9.4. Informatiesessies en behandeling van vragen om advies

Bij nieuwe regelgeving organiseert het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vaak informatiesessies, al dan niet in samenwerking met externe partners. Dat gebeurde bijvoorbeeld bij het tot stand komen van het gemeentedecreet, bij de start van de nieuwe bestuursperiode ten behoeve van de aantredende gemeente- en OCMW-raadsleden, ter gelegenheid van het tot stand komen van de rechtspositieregeling voor het personeel, bij de uitvoering van het decreet op de begraafplaatsen en het decreet op de eredienssten.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft zijn coachende rol ten aanzien van de lokale besturen versterkt. Het agentschap wil verder groeien in kennismanagement inzake het binnenlands bestuur. Deze ondersteunende rol gaat van het verstrekken van informatie, tot het in dialoog treden met de besturen en het verlenen van advies.

De informatie wordt geleverd via de sterke kanalen: de website, het tijdschrift *BinnenBand*, de elektronische nieuwsbrief *Binnenl@nd* en diverse publicaties.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur wil voeling houden met wat er leeft bij de gemeenten, de OCMW's, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de provincies. Daarom houdt het regelmatig contact met de verenigingen van gemeenten en provincies en van ontvangers, en met de federaties van secretarissen van gemeenten en OCMW's.

Besturen vragen ook advies aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur voor ze een bepaalde beslissing nemen. Toezichtmaatregelen worden vaker vermeden als het voor de besturen duidelijker wordt binnen welk juridisch kader een bepaalde beslissing kan genomen worden.

Tot slot biedt het Agentschap ook modellen van beslissingen aan via haar website en ondersteunt het vormingsinitiatieven ten behoeve van de besturen.

3.9.5. Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen

Het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) is een consortium bestaande uit K.U.Leuven (Instituut voor de Overheid), Universiteit Antwerpen (Onderzoeksgroep Management & Bestuur), Universiteit Gent (Centrum voor lokale politiek), Hogeschool Gent en Universiteit Hasselt (SEIN). Het ging van start op 1 januari 2007 en verricht beleidsrelevant onderzoek over thema's die gerelateerd zijn aan bestuur en beleid. Het werkt op basis van een overeenkomst die loopt over 5 jaar.

Ikzelf en mijn administratie leverden in 2007 een bijdrage aan het SBOV en aan de onderzoeken via het voorzitterschap van de algemene stuurgroep van het steunpunt en via deelname aan de klankbordgroepen van elk onderzoeksproject afzonderlijk. Daarnaast was er natuurlijk ook de cofinanciering van 225.000 EUR op mijn budget van 2007.

De diverse langetermijnonderzoeken zijn gegroepeerd in 4 clusters:

- innoverende beleids-, beheers- en financiële cycli
- HRM en veranderingsmanagement
- sturing in netwerken van overheid, non-profit en bedrijf
- vernieuwde relaties burger en bestuur

Elke cluster bevat projecten die rechtstreeks betrekking hebben op de lokale besturen. De eerste deelrapporten van de langetermijnonderzoeken verschenen in het voorjaar van 2008.

Er staan ook kortetermijnprojecten op het programma van het SBOV. Voor 2007 ging het concreet over de volgende éénjarige projecten:

- Internationale vergelijkingen vergeleken: een meta-analyse van rangschikkingen van publieke sectoren
- Naar een meetinstrument ter ondersteuning van het ambtelijk integriteitsbeleid
- Bestuurskundige en juridische evaluatie van intergemeentelijke samenwerking

Alle rapporten kunnen op de website van het SBOV (www.soc.kuleuven.be/sbov) aangevraagd of afgeladen worden. De resultaten van deze onderzoeksprojecten zullen een belangrijke bijdrage leveren aan het toekomstige beleid inzake binnenlands bestuur.

3.9.6. Samenwerkingsverband lokale statistieken

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is een actieve partner in het samenwerkingsverband lokale statistieken. Andere partners in het initiatief zijn de Studiedienst van de Vlaamse Regering, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Provincies. Het samenwerkingsverband heeft een website opgestart met een veelheid aan cijfergegevens op niveau van de individuele gemeenten. Het gaat niet enkel om gegevens over het bestuurlijke functioneren van de gemeenten, maar over alle beleidsdomeinen (onderwijs, welzijn, milieu, economie,...) waarin een gemeente actief is. De opbouw van de website is zo opgevat dat de gemeenten zelf rapporten kunnen aanmaken en vergelijkingen maken met groepen van gelijkaardige gemeenten.

Het samenwerkingsverband heeft in 2007 een nieuwe module aangemaakt waardoor bepaalde gegevens ook cartografisch kunnen opgevraagd worden. Deze gegevens vormen een nuttige aanvulling op de eigen site van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en het jaarbeeld. De website is te raadplegen op volgend adres: www.lokalestatistieken.be. De gemeentelijke profielschetsen werden geactualiseerd en aangevuld. Het is de bedoeling dat de gemeenten die informatie kunnen gebruiken bij het opstellen van een meerjarenplanning.

3.9.7. Stimuleren uitbouw van een kwaliteitsbeleid binnen de lokale en provinciale besturen

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werkt mee aan initiatieven ter bevordering van de ontwikkeling van een kwaliteitsvol beleid bij de lokale besturen. Dat gebeurt via een actieve deelname aan de stuurgroepen die de Belgische en lokale kwaliteitsconferenties voorbereiden.

In november 2007 heeft de vorige Belgische kwaliteitconferentie plaats gehad. Hierop werden drie voorbeelden van goede praktijken uit Vlaamse lokale of provinciale besturen voorgesteld, waarvoor het Agentschap de selectie coördineerde, samen met andere partners. Het ging om:

- Intercommunale Leiedal: ontwikkeling van een productencatalogus
- OCMW Leuven: vertaling van waarden van de organisatie in houding en gedrag van de medewerkers
- provincie Antwerpen: beleidsrapportering over de begroting

Het project van het OCMW van Leuven werd door de jury geselecteerd voor de Europese kwaliteitsconferentie die in het najaar 2008 plaats heeft in Parijs.

In het voorjaar had de lokale kwaliteitsconferentie plaats in Leuven. Een hele dag werden talrijke voorbeelden van goede praktijken voorgesteld door verschillende lokale en provinciale besturen.

3.9.8. Lokaal klachtenmanagement en ombudsfunctie

Het gemeentedecreet bepaalt dat elke gemeente een systeem van klachtenbehandeling moet uitwerken. Het systeem van de klachtenbehandeling moet worden georganiseerd op het ambtelijk niveau van de gemeente en maximaal onafhankelijk zijn van de diensten waarop de klacht betrekking heeft (artikel 197 en 198, §1).

Naast de klachtenbehandeling bestaat ook de mogelijkheid om een lokale ombudsfunctie uit te bouwen (artikel 198, §2). Het gemeentedecreet biedt drie opties aan om die lokale ombudsfunctie vorm te geven:

- ombudsdienst in beheer van de gemeente
- ombudswerking in het kader van een intergemeentelijk samenwerkingsverband
- ombudswerking via een overeenkomst met de Vlaamse ombudsdienst

Het uitbouwen van een ombudswerking is geen verplichting.

Als ondersteuning werd een samenwerkingsverband opgezet met volgende partners: de Vlaamse ombudsdienst, mijn kabinet en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, het Permanent Overleg Lokale Ombudslieden en de Universiteit Antwerpen, onderzoeksgroep Management & Bestuur.

Binnen dit samenwerkingsverband werd in maart 2006 een pilootproject opgestart. Eén van de bedoelingen is praktische modellen en draaiboeken op te maken die een bestuur kan hanteren. Problemen en knelpunten worden opgelijst en zullen in een volgende fase ter beschikking gesteld worden van alle besturen, zodat zij hieruit kunnen leren. Daarvoor heb ik aan de Universiteit Antwerpen een studieopdracht toegewezen inzake de praktische organisatie van de lokale klachtenbehandeling en de ombudsfunctie in de lokale besturen op basis van het gemeentedecreet. In het najaar loopt het onderzoek bij de Universiteit Antwerpen ten einde. Ik kijk met zeer veel interesse uit naar haar eindrapport. De ervaringen opgedaan door de pilootprojecten worden in dit rapport verwerkt.

3.9.9. Medewerking aan project eenvoudigste gemeente

Administratieve vereenvoudiging en het streven naar een intensieve kwaliteitsverbetering van de regelgeving is een rode draad in het Vlaamse regeerakkoord.

De gemeenten zijn het bestuursniveau bij uitstek om administratieve vereenvoudiging, die direct voelbaar is voor de bevolking, mee vorm te geven. In samenwerking met de minister bevoegd voor Bestuurszaken, de dienst Wetsmatiging, mijn kabinet en mijn Agentschap voor Binnenlands Bestuur werd een initiatief ontwikkeld om de Vlaamse lokale besturen actief te ondersteunen bij concrete vereenvoudigingsprojecten.

Na een oproep in het voorjaar 2007 zijn een aantal projecten geselecteerd en genomineerd voor de titel “eenvoudigste gemeente/stad 2007”. De stad Waregem kreeg uiteindelijk de titel “eenvoudigste stad 2007”. Alle genomineerden kregen begeleiding bij de uitwerking van hun vereenvoudigingsproject. Die begeleiding gebeurde door de cel Wetsmatiging en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, in samenwerking met de VVSG.

4. PRIORITEITEN VOOR HET BELEID IN 2008-2009

Op 7 juni 2009 hebben de verkiezingen plaats voor de vernieuwing van het Vlaams Parlement. Het werkjaar 2008-2009 is bijgevolg het laatste van de lopende legislatuur. Zoals blijkt uit het overzicht van de genomen beleidsmaatregelen meen ik te mogen stellen dat de Vlaamse Regering, in goede samenwerking met het parlement, het regeerakkoord goed heeft uitgevoerd. Tijdens het werkjaar 2008-2009 worden een aantal projecten afgerond. De implementatie loopt vanzelfsprekend ook na de verkiezingen door.

4.1. Lokale verkiezingen

4.1.1. Ontwikkelen van een nieuw elektronisch stelsysteem

In opvolging van de resultaten van de studie van het consortium van Belgische universiteiten over het concept van een nieuw elektronisch stelsysteem, werd een nieuw samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten voorbereid om de ontwikkeling van een nieuw stelsysteem voor te bereiden en mogelijk te maken. De Vlaamse Regering heeft op 7 maart 2008 haar goedkeuring gehecht aan dit ontwerp van samenwerkingsakkoord met de federale overheid, die het akkoord eveneens heeft goedgekeurd na een discussie in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Daarnaast heeft het onderzoek van het consortium van de universiteiten geleid tot de voorbereiding en de publicatie van een bestek voor de productie van een prototype met bijhorende software, waarvoor de federale en de Vlaamse overheid in uitvoering van het samenwerkingsakkoord, eind augustus 2008 samen een overheidsopdracht hebben uitgeschreven.

Voor de organisatie van de toekomstige verkiezingen is de beslissing van 7 maart 2008 bijzonder belangrijk. Uiteraard zal een grondig onderzoek moeten gebeuren van de offertes die worden ontvangen als resultaat van de overheidsopdracht. Maar, onder voorbehoud van een positieve evaluatie van het te ontwikkelen prototype, besliste de Vlaamse Regering reeds principieel om voor de verkiezingen waarvoor zij bevoegd is, over te gaan tot een veralgemening van het geautomatiseerd stemmen in alle gemeenten van het Vlaams Gewest. De Vlaamse Regering sluit daarmee aan op een vroegere principiële beleidskeuze. Rekening houdend met de resultaten van de evaluatie, de materiële en technische mogelijkheden en de financiële kostencalculatie kan het ook aangewezen zijn om deze veralgemeende invoering te spreiden in de tijd.

Daarbij is het voor de gemeenten van groot belang dat de Vlaamse Regering ook reeds principieel besliste om ten behoeve van de gemeenten waar het geautomatiseerd stemmen op basis van het nieuw ontwikkelde systeem toegepast zal worden, de volledige kosten voor de aankoop van de apparatuur ten laste te nemen, na aftrek van de tussenkomst van de federale overheid. De uitgaven voor het zorgvuldig bewaren van de apparatuur, het periodiek onderhoud ter gelegenheid van de verschillende verkiezingen, de herstelling en vervanging in geval van eventuele defecten, zullen ten laste vallen van de gemeenten.

De Vlaamse Regering reserveerde een bedrag van 1 miljoen euro op het provisioneel krediet voor eenmalige investeringen met korte doorlooptijd voor het uitvoeren van deze beslissing. Zij zal in een volgend stadium de nodige bijkomende middelen op de begroting inschrijven, in functie van het implementatietraject voor het invoeren van het veralgemeend elektronisch stemmen.

De bevoegdheid van de Vlaamse Regering heeft enkel betrekking op de organisatie van de gemeenten- en provincieraadsverkiezingen vanaf 2012. Voor de verkiezingen van 7 juni 2009 is de federale overheid bevoegd.

4.1.2. Evaluatie en voorbereiding van regelgeving en organisatie van de verkiezingen van oktober 2012

Op 8 oktober 2006 organiseerde Vlaanderen voor het eerst zelf de gemeente- en provincieraadsverkiezingen en de rechtstreekse verkiezingen van de OCMW-raden in de zes randgemeenten en Voeren.

Naar aanleiding van deze verkiezingen werd een decreet goedgekeurd tot wijziging van de kieswetgeving. De nodige uitvoeringsbesluiten en onderrichtingen werden uitgevaardigd, de te gebruiken formulieren werden aangepast.

De organisatie zelf werd sterk ondersteund door de informatica, wat toeliet dat de resultaten op korte termijn beschikbaar waren.

Voor de behandeling van betwistingen werden nieuwe Raden voor Verkiezingsbetwistingen ingesteld, die in de plaats kwamen van de bestendige deputaties.

In aansluiting op de ontwikkeling van het nieuw elektronisch stelsysteem, start het Agentschap voor Binnenlands Bestuur met het voorbereidingstraject van de verkiezingsorganisatie voor 2012. Dat traject bevat ook een evaluatie van de organisatie in 2006. Dat kan eventueel leiden tot aanpassingen aan regelgeving en praktische organisatie. Ook de werking van de Raden voor Verkiezingsbetwistingen wordt in die evaluatie betrokken.

4.1.3. Onderzoek man-vrouwverhouding bij mandatarissen gekozen naar aanleiding van de verkiezingen van 8 oktober 2006

Bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 werden beleidsmaatregelen genomen om een meer gelijkwaardige participatie van mannen en vrouwen aan het lokaal en provinciaal bestuur te bevorderen. Zo werd een verplichte pariteit ingevoerd tussen vrouwelijke en mannelijke kandidaten op de kandidatenlijsten. De eerste drie kandidaten van elk van de lijsten mogen bovendien niet allemaal van hetzelfde geslacht zijn. Verder werd het effect van de lijststem verminderd zodat het aantal uitgebrachte lijststemmen slechts voor één derde meetelde voor het aanduiden van de gekozenen. Tenslotte werd besloten tot de aanwezigheid van beide geslachten in de uitvoerende colleges, op basis van een verplichting die in uitvoering van de Grondwet ingeschreven werd in het gemeentedecreet, het provinciedecreet en de OCMW-wet.

Om een grondiger inzicht te bekomen in het effect van de genomen beleidsmaatregelen op de samenstelling van de gekozen raden en colleges, heb ik een studie uitgeschreven, die wordt verricht onder leiding van professor Herwig Reynaert van de Universiteit Gent. De resultaten van het onderzoek worden ingepast in de algemene beleidsevaluatie van de verkiezingen en kunnen eventueel ook bijdragen tot beleidsbijsturingen bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van oktober 2012.

4.2. Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies tot stand brengen

4.2.1. Afronding van het decreet op de organisatie van de OCMW's en nemen van de nodige uitvoeringsmaatregelen

Het Vlaams Parlement kan het ontwerpdecreet op de organisatie van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn in het najaar van 2008 definitief goedkeuren, nu de besprekingen in de

commissie afgerond werden voor het zomerreces. Daarop aansluitend zal ik de nodige uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Regering voorleggen.

Het decreet zal, net zoals het gemeentedecreet, geleidelijk aan uitvoering krijgen bij de OCMW's. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur staat in voor de gepaste ondersteuning. Het decreet was een belangrijk item op het congres van de Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen, waar mijn kabinet en de administratie meewerkten aan de informatieverstrekking.

De onderlinge afstemming van de werking van gemeente en OCMW zal de doorzichtigheid voor burger en bestuurder vergroten. Voor de burger hangt de organisatie van beide lokale besturen samen. Het is daarom geboden hun onderlinge samenwerking te versterken, zonder daarom de eigen dynamiek van het OCMW in het gedrang te brengen. Gelijke regels en procedures dragen ook bij tot een vereenvoudiging van het bestuur.

4.2.2. Wijzigingen aan het gemeente- en provinciedecreet

Bij de behandeling van het decreet betreffende de organisatie van de OCMW's werden een aantal beleidsopties genomen die logischerwijze op dezelfde wijze invulling moeten krijgen bij de gemeenten en de provincies. Zoals reeds aangekondigd bij de bespreking van het ontwerpdecreet op de OCMW's leidt dit tot decreten tot wijziging van het gemeente- en provinciedecreet. Daarnaast worden een aantal verfijningen en verbeteringen aan die decreten aangebracht, op basis van voorstellen die werden ontvangen en van eigen bevindingen bij de toepassing van die decreten.

Die decreten zullen geen afbreuk doen aan de algemene filosofie van het gemeentedecreet van 15 juli 2005 of van het provinciedecreet van 9 december 2005.

4.2.3. Uitvoering van het luik “financiën” van de organieke decreten

De uitvoering van het gemeentedecreet en het provinciedecreet is intussen op kruissnelheid bij de besturen. Voor nagenoeg alle onderdelen zijn de nodige uitvoeringsbesluiten in werking getreden sinds 1 januari 2007, met uitzondering van de bepalingen inzake de boekhouding, de meeste financiële rapporteringen en de externe audit.

Voor de uitvoering van de bepalingen inzake de planning en het financieel beheer van het gemeentedecreet, het provinciedecreet en het (toekomstige) OCMW-decreet, moeten nog een aantal uitvoeringsbesluiten worden genomen. Dit was vanaf het begin zo voorzien. Dit onderdeel vraagt een langdurige voorbereiding, in overleg met vertegenwoordigers van de lokale besturen en de provincies.

Het in de decreten ontworpen financieel stelsel is beleidsmatig en beheersmatig van zeer groot belang. Het biedt niet alleen de basis om over te gaan tot interne responsabilisering via het budgethouderschap, maar biedt de besturen ook meer mogelijkheden voor het voeren van een planmatig beleid via het strategisch meerjarenplan en de daaruit voortvloeiende jaarlijkse budgetten.

Onder meer via de jaarlijkse begrotingsonderrichtingen en ter gelegenheid van besprekingen in de commissie van het Vlaams Parlement heb ik intussen duidelijkheid gegeven over het tijdsplan voor de implementatie van het onderdeel “financiën” van de decreten. Vanaf 2013, start van de eerstvolgende lokale bestuursperiode, moet het nieuw financieel stelsel van toepassing zijn in de besturen. Vanaf 2010 start de pilootfase, waarin besturen vrijwillig kunnen beslissen om het nieuwe stelsel toe te passen.

Binnen de administratie is de voorbereiding van de uitvoeringsbesluiten inzake planning en financieel beheer ondertussen opgestart. Dat gebeurde onder meer met een grondige evaluatie van de Nieuwe OCMW-Beleidsinstrumenten (NOB) en de Nieuwe GemeenteBoekhouding (NGB).

Daarnaast werden ook de internationale verplichtingen geanalyseerd. Het registratiesysteem moet immers in staat zijn de nodige rapporten te leveren in het kader van de internationale verplichtingen van de overheid inzake de opvolging en het maken van onderlinge vergelijkingen.

Voor het einde van deze legislatuur zal een voorontwerp van uitvoeringsbesluit aan de Vlaamse Regering, samen met een aantal ondersteunende modellen worden voorgelegd.

Wat de externe audit betreft, werden de eerste kredieten voor de start van de organisatie in de begroting opgenomen.

4.2.4. Het decreet op de materiële organisatie en werking van de erediensten verder uitvoeren

Het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten is intussen volledig in uitvoering. Nog in het jaar 2008 wens ik een eerste evaluatie van de regelgeving van de besturen van de eredienst volledig af te ronden. Tijdens het voorjaar van 2008 werd daartoe begonnen met het verzamelen van de eerste resultaten van de evaluatie van de invoering van deze regelgeving. Ondertussen werd het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten al bijgestuurd.

4.3. Een goed financieel draagvlak creëren voor het lokaal bestuur

4.3.1. Goede afspraken inzake de fondsen, ter ondersteuning van de lokale financiën

Het Gemeentefonds en het Provinciefonds zijn de basispijlers van de algemene financiering van de lokale en provinciale besturen in Vlaanderen. De dotaties van beide fondsen groeien elk jaar met een vast percentage van 3,5%. De bij decreet vastgestelde jaarlijkse groeivoet van 3,5% blijft gehandhaafd voor de volledige legislatuur. De aandelen worden stipt op vooraf vastgestelde data aan de besturen doorgestort.

Het Gemeentefonds bedraagt in 2008 1.828.328.000 euro en voor 2009 1.892.320.000 euro. Beide bedragen zijn exclusief de aanvullende dotatie ter compensatie van het wegvallen van de Eliaheffing. De extra dotatie bedraagt 83.000.000 euro in 2008 en 84.660.000 euro in 2009. Ze wordt vanaf 2009 jaarlijks geïndexeerd (aangepast aan de inflatie).

De dotatie van het Provinciefonds bedraagt 83.354.000 euro in 2008 en 86.272.000 euro in 2009.

Ook het Stedenfonds, een belangrijke specifieke financieringsbron voor de 13 Vlaamse centrumsteden, heeft een bij decreet vastgestelde jaarlijkse groeivoet van 3,5%. Het Stedenfonds bedraagt 119.926.000 euro in 2008 en 124.124.000 euro in 2009.

Met de handhaving van deze groeivoet kwam de Vlaamse Regering haar engagement volledig na. In de eerste jaren van de legislatuur hebben de gemeenten daardoor genoten van een ruimere aangroei van hun middelen dan de evolutie van de levensduurte. De Vlaamse Regering beseft evenwel dat de evolutie van de inflatie aanleiding kan geven tot een herziening van het indexeringsmechanisme. Dat is niet meer mogelijk voor het jaar 2009. Maar de (her)financiering van de gemeenten wordt een belangrijk aandachtspunt voor de Vlaamse Regering die zal aantreden na de verkiezingen van 7 juni 2009.

4.3.2. Evaluatie van het Gemeentefonds, het Provinciefonds en het Stedenfonds

Een globale evaluatie van de financiering van de lokale besturen door de Vlaamse overheid kan niet losgekoppeld worden van een evaluatie van het Gemeentefonds. Die heeft zowel betrekking op het evolutiemechanisme van de dotatie als op de criteria die de verdeling van de middelen over de gemeenten bepalen.

Ook de verhouding tussen de algemene financiering van de gemeenten via het Gemeentefonds, de specifieke financiering in de verschillende beleidsdomeinen en de lokale fiscaliteit maakt deel uit van het debat over de (her)financiering van de gemeenten. Zo'n evaluatie vraagt een goede voorbereiding, studie, tijd en middelen. Zij zal afgerond worden voor het einde van de legislatuur. Ik meen dat ook een wetenschappelijke evaluatie op zijn plaats is, ten einde dit debat te onderbouwen. Ik start daarover een studieopdracht bij de Vlaamse universiteiten, zodat de aantredende Vlaamse Regering na de verkiezingen over degelijke documenten beschikt, wanneer zij voorstellen aan het Vlaams Parlement voorlegt.

Ik geef ook aan dat de laatste hervorming van het Gemeentefonds slechts dateert van 2003 en bovendien voorziet in een ruime overgangsregeling, die tot vandaag nog uitwerking heeft. Zo vielen in 2007 nog 43 gemeenten onder de waarborgregeling, waardoor het loutere effect van de verdelingscriteria op de aandelen van de besturen in het Gemeentefonds nog steeds niet ten volle speelt. Ook dat is een element dat in aanmerking moet worden genomen bij een evaluatie van het Gemeentefonds.

Tot slot meen ik dat ook het Provinciefonds en het Stedenfonds, ook inzake hun verdelingsmechanisme, mee het voorwerp moeten uitmaken van deze evaluatie.

4.3.3. Compensatie vanuit de Vlaamse begroting van de inkomstenderving voor de Vlaamse gemeenten door de afschaffing van de Eliaheffing

Ook de compensatieregeling waarin de Vlaamse Regering voorziet ten gevolge van de afschaffing van de Eliaheffing, maakt deel uit van het debat over de lokale financiën. In het lokaal pact dat de Vlaamse Regering met de steden en gemeenten heeft gesloten ging de Vlaamse Regering onder meer het engagement aan om de in het decreet met betrekking tot het Vlaams Gemeentefonds voorziene aanvullende dotatie van 83 miljoen als volgt te verhogen :

- in 2008 een verhoging met 25 miljoen euro tot 108 miljoen euro
- in 2009 een verhoging met 42 miljoen euro tot 126,66 miljoen euro
- in 2010 een verhoging met 42 miljoen euro tot 126,66 miljoen euro (te indexeren)

Zowel de dotaties 2008 als 2009 zullen in 2008 uitbetaald worden.

De verdeling van de bijkomende middelen gebeurt onder alle gemeenten. Alle besturen zijn immers toegetreden tot het lokaal pact. De verdeling gebeurt op basis van de decretaal voorziene aandelen van de gemeenten in de aanvullende dotatie aan het Gemeentefonds, ter compensatie van de afschaffing van de Eliaheffing.

Na 2010 zal de totale Eliacompensatie minstens 84,66 miljoen euro bedragen (te indexeren). In het kader van de opvolging van de engagementen die de gemeenten hebben genomen wanneer zij vrijwillig besloten om toe te treden tot het lokaal pact, heeft de Vlaamse Regering op 4 juli 2008 beslist dat de volgende Vlaamse Regering een evaluatie zal moeten maken van de uitvoering van het pact. Zij zal op basis daarvan finaal een beslissing moeten nemen over het al dan niet voortzetten van de verhoogde Eliacompensatie na 2010. Eén van de elementen van die evaluatie heeft betrekking op de uitvoering van de gemeentelijke engagementen inzake de beheersing van de fiscaliteit en de omvorming van de huisvuilbelasting op basis van het principe “de vervuiler betaalt”. De Vlaamse

Regering heeft in haar beslissing van 4 juli 2008 ook gesteld dat bij andere toekomstige herzieningen van de financiering van de lokale besturen met het element van de forfaitaire huisvuilbelasting rekening gehouden kan worden.

4.4. De lokale fiscaliteit inzetten als instrument voor beleidssturing

4.4.1. Opvolging van de uitvoering van de fiscale engagements uit het lokaal pact

Nadat de Vlaamse gemeenten op 21 maart de nodige toelichting ontvingen over de modaliteiten en de voorwaarden waaronder de Vlaamse Regering kon overgaan tot de overname van uitstaande leningschulden ten belope van 612 miljoen euro, hebben alle gemeenten een aanvraag tot toetreding tot het lokaal pact ingediend. Na onderzoek door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur hebben alle 308 gemeenten groen licht gekregen voor deze toetreding.

Op basis van deze beslissing organiseert het departement Financiën en Begroting de overname van de door de gemeente geselecteerde leningen. In ruil voor deze schuldovername hebben de gemeenten zich geëngageerd tot de in het pact afgesproken bevrozing van hun belastingdruk, het bedrijfsvriendelijker maken van hun fiscaliteit en het afschaffen of omvormen van de forfaitaire huisvuilbelasting volgens het principe “de vervuiler betaalt”.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werd belast met de opvolging van de correcte uitvoering van de engagements van de gemeenten.

Vooraf de voorwaarde inzake de omvorming van de huisvuilbelasting gaf aanleiding tot discussie bij de implementatie. In de Vlaamse gemeenten is immers geen zuivere forfaitaire huisvuiltaks van toepassing. Zij werken met verschillende gemengde systemen met een forfaitaire component in een aparte belasting of via de algemene middelen, en een niet-forfaitaire component met bijvoorbeeld stickers, huisvuilzakken, diftar of betalende containerparken. Ook onder meer Ovam brengt argumenten aan om een minimale forfaitaire sokkel te behouden. Om het Agentschap voor Binnenlands Bestuur toe te laten het criterium “de vervuiler betaalt” te toetsen, heeft de Vlaamse Regering daarom op 4 juli beslist dat elke gemeente die het engagement aangaat om tegen einde 2010 het forfaitaire karakter van haar huisvuilbelasting te verlagen tot maximaal 55 euro, toegelaten wordt tot het lokaal pact.

Alle gemeenten die vandaag nog niet aan deze voorwaarden met betrekking tot de huisvuilbelasting voldoen hebben zich er schriftelijk toe verbonden om tegen eind 2010 de nodige maatregelen te nemen. Zij hebben aan het agentschap hun planning en werkwijze voorgelegd. Op basis van het onderzoek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werden alle 308 gemeenten tot het pact toegelaten, zodat de schuldovername van 100 euro per inwoner kan gebeuren.

Alle gemeenten hebben zodoende de gevraagde engagements genomen inzake de heroriëntering van de huisvuilbelasting op basis van het principe “de vervuiler betaalt” en het afschaffen van de belasting op het tewerkgesteld personeel en van de belasting op de kantoorruimten. Het agentschap zal verder opvolgen dat ook de andere engagements worden nageleefd: geen nieuwe belastingen invoeren in 2009 of de tarieven van de bestaande belastingen niet verhogen, geen nieuwe forfaitaire gezinsbelastingen invoeren tot en met 2012 en bepaalde bedrijfsvriendelijke maatregelen nemen.

Met het oog op een verhoogde transparantie wordt van de gemeenten die zijn toegetreden tot het pact ook verwacht dat zij hun fiscale reglementen publiceren op de gemeentelijke website. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur stelde hiervoor, in samenwerking met Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, een schema op dat de gemeenten hiervoor kunnen gebruiken. Dit is beschikbaar gesteld

via de website. Het agentschap werkt ook aan een model om de basisbepalingen van de belastingen van alle Vlaamse gemeenten op te lijsten en, voortdurend geactualiseerd, ter beschikking te stellen via zijn website.

De Vlaamse Regering is bijzonder verheugd over de resultaten van het lokaal pact. Dit pact is ook een symbool van nieuwe samenwerking tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid. De Vlaamse Regering heeft niet eenzijdig maatregelen aan de gemeenten opgelegd, maar heeft de lokale bestuurders integendeel een vrijwillig aanbod gedaan waarop zij al dan niet konden ingaan. Daarbij werd de lokale autonomie ten volle gerespecteerd. Het is een positief gegeven dat alle 308 Vlaamse gemeenten op dat aanbod ingegaan zijn.

4.4.2. Fiscale procedure

Op 30 mei 2008 werd het decreet goedgekeurd betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen.

De decretale regeling vertrekt van het hoofdonderscheid tussen kohierbelastingen en contantbelastingen. Ook de inwerkingtreding is afgestemd op dit onderscheid: de nieuwe regeling moet worden toegepast op belastingen die in kohieren zijn opgenomen vanaf 1 januari 2009 of die vanaf die datum contant worden geïnd. Dit geeft de gemeenten en provincies de nodige tijd om hun belastingverordeningen waar nodig aan te passen. Een uitgebreide, verduidelijkende omzendbrief werd bezorgd aan de lokale besturen.

4.5. Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

4.5.1. Een waarderend statuut maken voor lokale en provinciale mandatarissen

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007 werd, in uitvoering van de organieke decreten, werk gemaakt van een verbetering van het statuut van de lokale en provinciale mandatarissen.

Toch bleken bij de implementatie enkele administratieve onvolkomenheden. Zo is het vastgestelde systeem waarbij elke beperkte wijziging aan de parlementaire vergoeding leidt tot een herberekening van de wedde van de burgemeester en de schepenen, geen praktische werkwijze. Op basis van die vaststelling stel ik een wijziging voor van het gemeentedecreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007, die op dat punt een administratieve vereenvoudiging zal betekenen.

De wedde van burgemeester wordt berekend op basis van een percentage van de vergoeding van de leden van het Vlaams Parlement. Die vergoeding bestaat uit de basisvergoeding, een forfaitaire onkostenvergoeding, het vakantiegeld en de eindejaarspremie. Wanneer één element van de vergoeding wijzigt, verandert bijgevolg ook de basis voor de vaststelling van de wedde van de lokale mandatarissen.

Ik wil daarom voorstellen om, rekening houdend met het inwonersaantal van de gemeente, de weddeberekening uit te voeren op basis van een percentage van de vergoeding van de leden van het Vlaams Parlement, zonder rekening te houden met de forfaitaire onkostenvergoeding, de eindejaarstoelage en het vakantiegeld. Dit bedrag zou een basisbedrag zijn aan 100%, dat mee fluctueert met het indexeringsstelsel. Het gaat om een technische wijziging zonder dat het bedrag van de wedde van de burgemeester en de schepenen wordt veranderd.

4.5.2. Toepassing van de rechtspositieregeling bij de OCMW's

Nadat het Vlaams Parlement zijn definitieve goedkeuring zal hebben verleend aan het ontwerpdecreet op de organisatie van de OCMW's, zal de Vlaamse Regering de nodige uitvoeringsmaatregelen nemen voor de uitwerking van de rechtspositieregeling voor bepaalde personeelscategorieën van de OCMW's. De Vlaamse Regering zal bij het vaststellen van de minimale voorwaarden dezelfde principiële uitgangspunten hanteren die ook de uitwerking van het besluit rechtspositieregeling gemeente- en provinciepersoneel hebben bepaald.

De werkzaamheden daartoe worden in het najaar van 2008 opgestart.

4.5.3. Het personeelsmanagement aansturen in overleg met werknemers en werkgevers

Op 28 februari 2008 werden in het sectorcomité C1 de besprekingen gestart in het kader van het sectoraal akkoord voor de personeelsleden van de lokale en de provinciale besturen. Bij de start van het zomerreces kon er nog geen akkoord bereikt worden. De Vlaamse Regering heeft vastgesteld dat de standpunten van de werkgevers en van de vakorganisaties te ver uiteenlopen om op korte termijn resultaat te bereiken.

Vanaf het najaar herneem ik de organisatie van de besprekingen, in overleg met de andere partijen. Het moet daarbij duidelijk zijn dat de Vlaamse Regering in dit overleg een bemiddelende rol vervult en via onderhandeling zal pogen de uiteenlopende visies te verzoenen. De Vlaamse Regering is niet de werkgever van het lokaal en provinciaal personeel en wenst zich dan ook niet in hun plaats te stellen. De responsabilisering van de lokale en de provinciale overheden betekent dat zij zelf zorgen voor de financiering van de sectorale akkoorden, gesloten met de vakbonden. De Vlaamse Regering zal dan ook naar aanleiding van dit akkoord, geen bijkomende middelen ter beschikking stellen van de lokale en de provinciale besturen.

Binnen deze context blijft de Vlaamse Regering zich inzetten voor een onderhandelde oplossing, binnen de grenzen van de financiële mogelijkheden van de lokale besturen. Het is de bedoeling te komen tot een akkoord met voldoende draagvlak bij de vakorganisaties en de vertegenwoordigers van de werkgevers.

4.6. Aandacht voor de gemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel

4.6.1. Het correct gebruik van de bestuurstaal in de facilitéengemeenten in de Vlaamse Rand blijven bewaken

Zoals in het verleden zal ik, samen met de hele Vlaamse Regering, blijven waken over de correcte toepassing van de wetgeving betreffende het taalgebruik in de lokale besturen. De Vlaamse Regering engageert zich ook verder in de Task Force voor de Vlaamse Rand die vergadert onder leiding van de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant. Minister Frank Vandenbroucke, bevoegd voor de Vlaamse Rand, rapporteert daarover aan de Vlaamse Regering.

Het is voor de Vlaamse Regering onbegrijpelijk dat sommige gemeenten doelbewust en manifest weigeren zich neer te leggen bij de democratisch tot stand gekomen wetgeving inzake het gebruik der talen in bestuurszaken. Het gaat bovendien om een federale wetgeving, tot stand gekomen via bijzondere meerderheden. Nog recent heeft de Raad van State in een nieuw arrest van 19 juni 2008

formeel bevestigd dat de omzendbrieven Peeters en Martens louter de taalwetgeving bevestigen, zoals die moet geïnterpreteerd worden.

Als Vlaams minister, verantwoordelijk voor de uitoefening van het bestuurlijk toezicht, zal ik mijn bevoegdheid verder correct uitoefenen. Ik verwacht dat de zes Vlaamse randgemeenten de wet naleven. Ik blijf daarom, in samenspraak met de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant, nauwgezet de correcte toepassing van de taalwetgeving in de Vlaamse randgemeenten opvolgen. Medewerkers van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur wonen de vergaderingen van de gemeenteraden in de Vlaamse Rand bij, zodat de provinciegouverneur en ik goed op de hoogte blijven van het verloop van de zittingen. Bij de uitoefening van het bestuurlijk toezicht treed ik telkens op wanneer de gemeenten de taalwetgeving niet respecteren.

Anderzijds blijf ik even correct ten aanzien van de andere gemeenten dan deze uit de Vlaamse Rand wanneer zij het gebruik van een andere taal dan het Nederlands zouden beperken, in de gevallen waarin de wetgeving dit gebruik wel toelaat.

In alle gevallen gebeurt mijn optreden binnen de grenzen van de regelgeving inzake de organisatie van het bestuurlijk toezicht, zoals die vastgesteld werd met het gemeentedecreet.

4.6.2. Niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters die de wetten weigeren toe te passen

De drie kandidaat-burgemeesters van faciliteitengemeenten die de wetten weigeren toe te passen werden niet benoemd. De Vlaamse Regering wijzigt haar standpunt niet. Als reactie op mijn vraag aan de drie betrokken gemeenten (Kraainem, Wezembeek-Oppeem en Linkebeek) om een nieuwe voordracht te bezorgen, stelden zij dezelfde kandidaten voor. Zij voegen een motiverende nota bij hun voordracht, gebaseerd op een argumentatie die volledig wordt weerlegd met het recente arrest van 19 juni 2008 van de Raad van State. Deze beslissing van het hoogste administratieve rechtscollege ondersteunt bijgevolg op krachtige wijze de beslissing van de Vlaamse Regering. Enkel op basis van nieuwe elementen in het dossier kan er een wijziging komen in de houding van de Vlaamse Regering. Het naleven van de wet blijft hoe dan ook een basisvoorwaarde voor de benoeming van kandidaat-burgemeesters.

De manifeste weigering om de oproepingsbrieven voor verkiezingen eerst in het Nederlands aan de kiezers te bezorgen, is zoals geweten een cruciaal element in het dossier. Op 7 juni 2009 hebben er nieuwe verkiezingen plaats, ditmaal voor het Vlaams en voor het Europees Parlement. Ik zal bij die gelegenheid in het voorjaar van 2009 alle faciliteitengemeenten opnieuw aanschrijven en hen formeel kennis geven van de uitspraken van de Raad van State en hen wijzen op hun verplichting om de oproepingsbrieven correct te versturen. Ik zal hen daarbij ook wijzen op de consequenties van het arrest van de Raad van State van 19 juni 2008.

Samen met de Vlaamse Regering, hoop ik dat deze duidelijke uitspraak kan leiden tot een correcte toepassing van de taalwetgeving in alle gemeenten van het Vlaams Gewest.

4.7. Samenspraak tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen en stroomlijning van regelgeving en procedures

4.7.1. Stroomlijnen van beleidsovereenkomsten en andere administratieve procedures

Nu zowel de aantallen plannen als hun doelmatigheid in kaart gebracht zijn, kan werk worden gemaakt van het effectief verminderen van de planlasten. Ik heb reeds overleg gevoerd met de fracties van de

meerderheidspartijen en daar zijn een aantal voorstellen besproken die op termijn moeten leiden tot de vermindering van de planlasten voor de lokale en provinciale besturen.

Het gaat in eerste orde om het vastleggen van een kaderregeling die alle Vlaamse beleidsdomeinen zouden moeten hanteren wanneer zij planverplichtingen opleggen aan lokale en provinciale besturen.

De grote krijtlijnen zijn de volgende:

- planverplichtingen sluiten aan op de lokale beleidscyclus (zoals ook verankerd in het gemeentedecreet), met de mogelijkheid om de beleidscyclus te splitsen in twee cycli van drie jaar
- vastleggen van de maximale inhoud en vorm van de planverplichting
- regeling van de inspraak van lokale actoren georganiseerd
- doelbepaling van subsidies
- rapporteringen en verantwoording voor uitbetaling, controle en sanctionering. Rapportering gebeurt aan de hand van standaarddocumenten van de lokale besturen (cf. uitvoering gemeentedecreet)
- bepalen van een kader voor uitbetaling van subsidies
- algemene evaluatie op Vlaams niveau van de verschillende planverplichtingen en subsidieregelingen

Het is de bedoeling dat de meerderheidsfracties, op basis van het resultaat van de gevoerde besprekingen, in het najaar een voorstel van planlastendecreet in het Vlaams Parlement bespreken.

In een latere fase kan vervolgens werk gemaakt worden van het afbouwen van een aantal planningsverplichtingen die de doelmatigheids- en opportunitetsanalyse niet doorstaan. Dit moet in de volgende legislatuur kunnen leiden tot een daadwerkelijke administratieve vereenvoudiging en het reduceren van de regelgeving, zowel in aantal als in complexiteit.

4.7.2. Crisismanagement

De Vlaamse Regering duidde het Agentschap voor Binnenlands Bestuur aan als trekker van een ambtelijke werkgroep crisismanagement. Deze werkgroep heeft als opdracht het crisismanagement binnen de Vlaamse overheid en tussen de Vlaamse en de federale overheid verder uit te werken en de contacten tussen de Vlaamse en de federale overheid te optimaliseren.

Op het federale niveau vervult de Algemene Directie Crisiscentrum een centrale rol met betrekking tot het crisismanagement. Zij coördineert het crisisbeheer op nationaal niveau en is het officiële contactpunt van de regering ingeval van internationale crisissen en incidenten. De federale bevoegheidsuitoefening inzake noodplanning en crisisbeheer vindt op dit ogenblik nog voornamelijk plaats binnen de driehoek federale overheid, provincies en gemeenten. Op dit ogenblik zijn te weinig verbanden aanwezig met de bevoegdheden van de gewesten en de gemeenschappen. De Algemene Directie Crisiscentrum is vragende partij voor een versterkte samenwerking met de gemeenschappen en de gewesten. Zij heeft concrete suggesties gedaan om de samenwerking te verbeteren en zoekt binnen de Vlaamse overheid concrete aanspreekpunten.

De ambtelijke werkgroep heeft de federale overheid een lijst bezorgd met de contactpersonen en diensten die in geval van crisis kunnen gecontacteerd worden. Zij onderzoekt momenteel op welke wijze een adequaat antwoord kan geboden worden op de concrete vragen van de Algemene Directie Crisiscentrum.

In een latere fase lijkt het aangewezen een permanente coördinatierol inzake crisismanagement op Vlaams niveau uit te bouwen in het departement Bestuurszaken. Deze crisiscel kan dan verder een strategie uitwerken op het vlak van veiligheid en crisisbeheer in relatie met de federale overheid en binnen de Vlaamse overheid.

4.8. De administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

4.8.1. De instrumenten voor communicatie en informatie verder uitbouwen

In uitvoering van mijn beleidsnota heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in de voorbije periode zeer sterk geïnvesteerd in de ondersteuning van de lokale besturen. Ik gaf daarvan reeds een overzicht bij de beschrijving van de realisaties tijdens deze legislatuur.

Die inspanningen worden onverkort verder gezet. Door de omvang van de informatie die ter beschikking staat op de website van het agentschap, wordt een herstructurering van deze site noodzakelijk. Het agentschap heeft daarom een onderzoek opgestart om na te gaan welke de verbeterpunten zijn en via welke indeling en navigatie de gewenste informatie zo gemakkelijk mogelijk teruggevonden kan worden. Bij dat onderzoek zijn ook relevante gebruikers uit de lokale besturen en de provincies bevraagd. Het agentschap wil de herstructurering van de website in de loop van het volgende werkjaar realiseren.

De informatieverstrekking wordt verder ondersteund via de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd. Meer diepgaande achtergrondinformatie wordt verstrekt via het tijdschrift *BinnenBand*.

Tot slot blijft het agentschap investeren in regelmatige rechtstreekse contacten en adviesverstrekking, studie- en informatiemomenten en publicaties. Dat gebeurt ook in samenwerking met andere entiteiten van de Vlaamse overheid, als de materie een rechtstreeks verband heeft met de bestuurlijke aangelegenheden. Zo organiseert het agentschap samen met het beleidsdomein Economie informatiesessies over de toepassing van de Europese Dienstenrichtlijn bij de lokale besturen.

4.8.2. Het vormingsbeleid voor mandatarissen en ambtenaren verder uitbouwen: evaluatie van het vormingscentrum voor de lokale besturen

Sinds mei 2004 functioneert binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een Vormingscentrum, ter ondersteuning van opleidingsinitiatieven voor lokale mandatarissen en ambtenaren. De Vlaamse Regering heeft de voorwaarden en de regels vastgesteld voor de subsidiëring.

Momenteel evalueert het agentschap deze regeling om na te gaan of de subsidies hun doel bereiken en of eventueel verbeteringen aan het subsidiëeringsproces aangebracht kunnen worden. De afronding van deze evaluatie is voorzien voor eind 2008.

In de evaluatie werden de volgende stappen voorzien:

- uittekenen van de processen en evaluatie ervan met hulp van de adviescolleges
- evaluatie van de terminologie en de bepalingen van het besluit
- visie van de lokale besturen op vorming en het vormingscentrum nagaan aan de hand van een bevraging
- mening van de vormingsinstellingen over de werking van het vormingscentrum nagaan aan de hand van een tweede bevraging
- overleg met externen over eventuele alternatieve pistes

Het opstellen van de bevraging bij de lokale besturen en de verwerking van de resultaten gebeurt in samenwerking met de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid. In functie van de resultaten zal nagegaan worden of er ook wijzigingen nodig zijn aan het besluit van de Vlaamse Regering.

4.8.3. Bijdragen tot de ondersteuning van de implementatie van het lokale klachtenmanagement en de ombudsfunctie

Via een samenwerkingsplatform tussen de Vlaamse ombudsdienst, mijn kabinet en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, het Permanent Overleg Lokale Ombudslieden en de Universiteit Antwerpen werd een pilootproject opgestart ter ondersteuning van de implementatie van de bepalingen die het gemeentedecreet bevat inzake het klachtenmanagement en de eventuele organisatie van lokale ombudsdiensten.

Dit pilootproject eindigt op het einde van 2008. Op basis van de ervaringen zal een pakket aangeboden worden ter ondersteuning van lokale besturen die op dit punt initiatieven willen nemen. Het gaat bijvoorbeeld om modelbeslissingen, draaiboeken en praktische tips voor de organisatie van het klachtenmanagement in brede zin.

5. REGELGEVINGSAGENDA BINNENLANDS BESTUUR

- uitvoeringsbesluit voor het financiële stelsel in de gemeenten en OCMW's
- rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW's
- alle noodzakelijke wijzigingen aan bestaande besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de wijzigingen van gemeentedecreet, OCMW-decreet en provinciedecreet.
- besluit van de Vlaamse Regering betreffende het vormingscentrum voor lokale besturen
- decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- decreet tot wijziging van het gemeentedecreet
- decreet tot wijziging van het provinciedecreet
- besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de nadere procedureregels voor de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging

6. MOTIES EN RESOLUTIES VLAAMS PARLEMENT

Actualiteitsmotie over de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State inzake de rondzendbrieven Peeters en Martens, ook in het licht van de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde, aangenomen op 12 januari 2005 (deels bevoegdheid minister Frank Vandenbroucke) – Stuk 163 (2004-2005)

Met mijn omzendbrief van 8 juli 2005 gaf ik toelichting over het taalgebruik in de gemeente- en OCMW-besturen, in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de representatieve organen of besturen van de erkende erediensdiensten en over de interpretatie en gevolgen van de arresten van de Raad van State van 23 december 2004 over de omzendbrieven van mijn ambtsvoorgangers L. Peeters en L. Martens van respectievelijk 16 december 1997 en 9 februari 1998. Ik zie er nauwgezet op toe dat de taalwetgeving in bestuurszaken correct nageleefd wordt in de faciliteitengemeenten. In mijn 4 omzendbrieven van 26 juli 2006 met onderrichtingen aan de voorzitters van de bureaus bij de verkiezingen van 8 oktober 2006 heb ik er de aandacht op gevestigd dat de taalwetgeving in bestuurszaken ook onverkort van toepassing is op de verkiezingsverrichtingen.

De Raad van State heeft bij arrest van 19 juni 2008 de Vlaamse Regering nogmaals in het gelijk gesteld met betrekking tot de interpretatie van de taalwetgeving in de omzendbrieven Peeters en Martens. In dat arrest beslecht de Raad van State een betwisting over een geldigheid van een aanschrijving van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden aan de randgemeenten om ter gelegenheid van de federale verkiezingen van 18 mei 2003 de taalwetgeving strikt toe te passen overeenkomstig de omzendbrief Peeters. In het arrest bevestigt de Raad van State dat er geen betwisting over bestaat dat de oproepingsbrief voor de kiezers als “betrekkingen met particulieren” in de zin van de taalwetgeving moet beschouwd worden. De Raad van State verworpt gemotiveerd de

redeneringen die aangehaald werden door de Franstaligen. Dit arrest kan, samen met de arresten van 23 december 2004, beschouwd worden als een “vaste rechtspraak” van de Raad van State waar men niet omheen kan: de omzendbrieven Peeters en Martens bevestigen louter de inhoud én de enige correcte interpretatie van de taalwetgeving.

Resolutie betreffende de voorstellen en de algemene aanbevelingen uit het Jaarverslag 2003 van de Vlaamse Ombudsdienst, aangenomen op 26 januari 2005 – Stuk 134 (2004-2005)

Het gemeentedecreet bepaalt dat elke gemeente een systeem van klachtenbehandeling moet uitwerken. Het systeem van klachtenbehandeling moet georganiseerd worden op het ambtelijk niveau van de gemeente en maximaal onafhankelijk zijn van de diensten waar de klacht betrekking op heeft (artikel 197 en 198, §1). Daarnaast voorziet het gemeentedecreet ook in enkele mogelijkheden om een lokale ombudsfunctie te organiseren (artikel 198, §2). Als de gemeente hiervoor kiest, moet zij kiezen uit één van de drie mogelijkheden, namelijk:

- een ombudsdienst in eigen beheer;
- een ombudswerking in het kader van een intergemeentelijk samenwerkingsverband;
- een ombudswerking via een overeenkomst met de Vlaamse ombudsdienst.

Het ontwerpdecreet tot wijziging van het gemeentedecreet dat de Vlaamse Regering principieel goedkeurde op 12 september 2008, voorziet ook nog in een vierde mogelijkheid: in samenwerking met het OCMW.

Er werd een samenwerkingsplatform opgericht waarvan de Vlaamse ombudsdienst, mijn kabinet, het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VVSG, de VVP, het Permanent Overleg Lokale Ombudslieden en de Universiteit Antwerpen deel uitmaken. Op initiatief van deze platformgroep werd in maart 2006 een pilootproject opgestart om het ontwikkelen van lokale ombudsdiensten te ondersteunen voor de lokale besturen die daartoe wensen over te gaan, nadat zij een degelijke eerstelijnsklachtenbehandeling hebben uitgebouwd. De ondersteuning gebeurt voor elk van de drie mogelijkheden die voorzien zijn in het gemeentedecreet. Voor elk van de vijf geselecteerde projecten heeft de platformgroep specifieke begeleiding georganiseerd om het lokaal bestuur gedurende een jaar te ondersteunen en te adviseren bij de uitbouw van de lokale ombudswerking. Die projecten lopen tot de zomer van 2008. De platformgroep zal daarna de leerelementen uit die proefprojecten en uit het onderzoekswerk verricht door de universiteit Antwerpen communiceren naar andere geïnteresseerde besturen. Dat moet leiden tot een degelijke en praktische ondersteuning voor het starten van een lokale ombudsdienst voor de drie mogelijkheden waarin het gemeentedecreet voorziet.

Met redenen omklede motie over de beleidsnota Binnenlands Bestuur 2004-2009, aangenomen op 23 februari 2005 – Stuk 87 (2004-2005)

- De volgende organieke regelgevingen werden uitgevaardigd:

1. Het gemeentedecreet van 15 juli 2005, gewijzigd bij decreten van 2 juni 2006, 7 juli 2006, 22 december 2006, 1 februari 2008 en 14 maart 2008.
2. Het provinciedecreet van 9 december 2005, gewijzigd bij decreten van 2 juni 2006, 22 december 2006 en 20 juni 2008.
3. Het decreet van 7 juli 2006 en het decreet van 22 december 2006 tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.
4. Het decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming van 11 april 1994 en het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement. Bij decreet van 7 juli 2006 werden enkele anomalieën weggewerkt.
5. Het decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de

- provincieraadsverkiezingen en het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.
6. Ter uitvoering van het gemeentedecreet en het provinciedecreet heeft de Vlaamse Regering heel wat uitvoeringsbesluiten genomen (zie punten 3.3.1. en 3.3.2. van deze beleidsbrief).
 7. Decreet van 18 april 2008 tot wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
 8. Besluiten van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2005, 2 december 2005 en 24 februari 2006 gaven verder uitvoering aan het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
 9. Decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen.
 10. Besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2006 betreffende de voordrachtsakte en de verkiezing van de leden van de raden voor maatschappelijk welzijn

De Vlaamse Regering diende in 2008 een ontwerpdecreet op de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in bij het Vlaams Parlement. Het gaat om een regelgeving die de organieke wet op de OCMW's van 8 juli 1976 vervangt voor de bevoegdheden waarvoor de Vlaamse overheid verantwoordelijk is, inzonderheid wat de bestuurlijke organisatie van de OCMW's betreft. Zoals bepaald in het Vlaams regeerakkoord is het OCMW-decreet gebaseerd op dezelfde uitgangspunten als het gemeentedecreet, zodat de werking van de beide lokale besturen maximaal op elkaar afgestemd wordt. De commissie Binnenlandse Aangelegenheden van het Vlaams Parlement keurde op 8 juli 2008 het ontwerpdecreet goed, zodat het Vlaams Parlement het ontwerpdecreet in het najaar van 2008 definitief kan aannemen.

Wat de uitvoering betreft van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten heeft de Vlaamse Regering op 30 september 2005 een besluit genomen tot vaststelling van de criteria waaraan de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen moeten voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen. Met mijn omzendbrief van 10 maart 2006 heb ik toelichting gegeven over de toepassing van dat besluit. Het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 bevat het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten. Het ministerieel besluit van 27 november 2006 bepaalt het rekeningstelsel en de modellen voor de financiële rapportering.

In uitvoering van het gemeentedecreet en het provinciedecreet heeft de Vlaamse Regering op 7 december 2007 een besluit genomen over de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeente- en het provinciepersoneel en over een aantal bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van het OCMW. Dat belangrijke besluit werd voorbereid in overleg tussen de vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers. In aansluiting op de uitgangspunten van de decreten biedt dit besluit de lokale bestuurders veel mogelijkheden om zelf invulling te geven aan het personeelsmanagement. Daarnaast betekent het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007 betreffende het statuut van de lokale en de provinciale mandatarissen een daadwerkelijke waardering voor de dagelijkse inzet van de lokale bestuurders, ook op het financiële vlak.

De evaluatie van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking is bezig (zie punt 3.3.6. van deze beleidsbrief).

- De lokale besturen hebben een maximale zekerheid over hun aandeel in de overheidsfondsen: het Gemeentefonds en het Stedenfonds stijgen vanaf 2005 jaarlijks met een vast percentage van 3,5%; het Provinciefonds stijgt vanaf 2007 met een vast percentage van 3,5%. Op 14 september 2007 besliste de Vlaamse Regering om de federale Eliaheffing ten laste van gezinnen en bedrijven vanaf 2008 af te schaffen, wat een lastenverlaging van 83 miljoen euro betekent. De Vlaamse Regering vergoedde de gemeenten voor de daaruit voortvloeiende inkomstenderving door een extra dotatie van 83 miljoen euro aan het Gemeentefonds (programmadecreet van 21 december 2007). Deze extra dotatie wordt jaarlijks toegevoegd aan de hoofddotatie en wordt vanaf het

begrotingsjaar 2009 aangepast aan de inflatie. Die dotatie wordt ook na 2010 behouden, wat neerkomt op een structurele verhoging van de middelen van het Gemeentefonds.

Via het lokaal pact met de Vlaamse gemeenten neemt de Vlaamse overheid 612 miljoen euro gemeentelijke schulden over (a rato van 100 euro per inwoner). In ruil voor die tegemoetkoming van de Vlaamse Regering moeten de gemeenten een aantal maatregelen nemen op het vlak van hun fiscaal beleid (zie punt 3.5.2. van deze beleidsbrief).

- De Vlaamse Regering besteedt bijzondere aandacht aan de gevolgen van haar beslissingen voor de lokale besturen: elke nota aan de Vlaamse Regering moet verplicht de weerslag van de voorgestelde beslissing op de lokale besturen vermelden. Daarnaast heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur regelmatig overleg met de lokale besturen.

- Met mijn omzendbrief van 8 juli 2005 gaf ik toelichting over het taalgebruik in de gemeente- en OCMW-besturen, in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de representatieve organen of besturen van de erkende erediensten en over de interpretatie en gevolgen van de arresten van de Raad van State van 23 december 2004 over de omzendbrieven van mijn ambtsvoorgangers L. Peeters en L. Martens van respectievelijk 16 december 1997 en 9 februari 1998. Ik zie er nauwgezet op toe dat de taalwetgeving in bestuurszaken correct nageleefd wordt in de facilititeitengemeenten. In mijn 4 omzendbrieven van 26 juli 2006 met onderrichtingen aan de voorzitters van de bureaus bij de verkiezingen van 8 oktober 2006 heb ik er de aandacht op gevestigd dat de taalwetgeving in bestuurszaken onverkort van toepassing is op de verkiezingsverrichtingen.

Het toezicht op de naleving van de taalwetgeving in de facilititeitengemeenten gebeurt, mede in samenspraak met de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant, systematisch en nauwgezet, onder meer doordat ambtenaren van mijn Agentschap voor Binnenlands Bestuur de vergaderingen van de gemeenteraden van de zes Vlaamse Randgemeenten bijwonen en daarover rapporteren.

Met redenen omklede motie over de rol van de overheden in de kabelinfrastructuur, aangenomen op 19 oktober 2005 – Stuk 482 (2005-2006)

Wat betreft de rol van de overheden in de kabelinfrastructuur werden geen acties ondernomen. De minister van Binnenlands Bestuur heeft in de commissie gesteld dat de rol van de gemeenten via de intercommunales in de kabelinfrastructuur deel uitmaakt van de gemeentelijke autonomie. Hij vindt dat het decreet intergemeentelijke samenwerking op voldoende wijze voorziet in een informatiedoorstroming naar de gemeenten toe en dat de beslissingen vallen onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid. De bevoegdheden van de minister zijn beperkt tot het administratief toezicht op de beslissingen van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De minister gaat enkel na of de beslissingen geldig tot stand gekomen zijn en of de wetten, decreten, statuten en principes van behoorlijk bestuur nageleefd worden.

Resolutie betreffende de schrijfwijze van namen van de Vlaamse gemeenten, aangenomen op 17 mei 2006 – Stuk 727 (2005-2006)

Met redenen omklede motie over de uitvoering van de resolutie betreffende de schrijfwijze van de namen van de Vlaamse gemeenten, aangenomen op 22 november 2006

De Vlaamse Regering hechtte op 15 december 2006 haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van besluit tot vaststelling van de schrijfwijze van de namen van de gemeenten en deelgemeenten. Zij vroeg daarover het advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State. De Raad van State heeft op 30 januari 2007 zijn advies uitgebracht.

De Raad van State merkt op dat de bevoegdheid tot het bepalen van de schrijfwijze van een naam niet meteen ook de bevoegdheid inhoudt om die naam zelf te bepalen of te wijzigen. De namen van de gemeenten van het Vlaams Gewest zijn op dit ogenblik bepaald op grond van de wet van 30 december 1975 houdende 1° bekrachtiging van koninklijke besluiten genomen in uitvoering van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen; 2° afschaffing van de randfederaties opgericht door de wet van 23 juli 1971 houdende organisatie van de

agglomeraties en de federaties van gemeenten. De Vlaamse Regering kan dan ook de naam die krachtens deze wet aan elk van de gemeenten is gegeven, niet wijzigen. De Vlaamse Regering kan uitsluitend de schrijfwijze van de namen vastleggen. In zoverre het ontwerpbesluit nog slechts één naam – de Nederlandse – behoudt, stelt het niet enkel de schrijfwijze van de namen van de gemeenten vast, maar wijzigt het die namen. In die mate heeft het ontwerpbesluit geen rechtsgrond en kan het bijgevolg geen doorgang vinden.

De Raad van State stelt dus dat de wijziging van de naam van een gemeente aan de decreetgever toekomt, maar dat de Vlaamse decreetgever niet bevoegd is om de Franse naam van de gemeenten in het Nederlandse taalgebied die in de artikelen 7 en 8 van de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken zijn vermeld, op te heffen.

Dezelfde opmerkingen gelden volgens de Raad van State voor de schrijfwijze met betrekking tot de deelgemeenten. Het komt de Raad van State voor dat een correcte invulling is gegeven aan het begrip deelgemeenten, dat in beginsel slaat op de gemeenten die vóór de “grote” fusie van de gemeenten een afzonderlijk statuut hadden als gemeente, maar na de fusie dit statuut hebben verloren. De Raad van State gaat ervan uit dat het rechtsgevolg van het ontwerpbesluit slechts is dat daarmee de officiële schrijfwijze van de namen van de gemeenten en de deelgemeenten wordt bepaald, maar dat dit niet verhindert dat ook de namen van de andere “delen van gemeenten” nog kunnen worden gebruikt. Zo het echter de bedoeling is van de Vlaamse Regering dat uitsluitend nog namen van deelgemeenten kunnen worden gebruikt, moet zij dit in het licht van het discriminatieverbod verantwoorden.

Tevens stelt de Raad van State dat het bepalen van de naam van de districten van de stad Antwerpen een prerogatief is van de gemeenteraad van Antwerpen. Noch het artikel 296 van het gemeentedecreet, noch enige andere regeling, biedt rechtsgrond om bij een besluit van de Vlaamse Regering de schrijfwijze van de namen van de districten van Antwerpen te regelen.

Met redenen omklede motie tot besluit van de interpellaties over de studie van professor Veny inzake het taalgebruik in het Nederlandse taalgebied en de vernederlandsing van het straatbeeld in de Vlaamse Rand, aangenomen op 9 mei 2007

De Vlaamse Regering is niet van plan om de reeds genomen maatregelen voor de vernederlandsing van het straatbeeld terug te schroeven in functie van de resultaten van de studie Veny. De Vlaamse Regering blijft zoeken naar wettelijke middelen om de doelstelling van versterking van het Nederlandstalige karakter van de Rand en de faciliteitengemeenten te realiseren. Wij verwijzen in dit verband ook naar de Jaarverslagen 2006 en 2007 van de Task Force Vlaamse Rand.

Met redenen omklede motie tot besluit van de interpellatie over de toepassing van artikel 71 van het Gemeentedecreet, de timing van de uitvoeringsbesluiten ter zake en het nemen van eventuele tuchtmaatregelen tegen lokale mandatarissen van een aantal faciliteitengemeenten, aangenomen op 10 juli 2007 – Stuk 1262 (2006-2007)

Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2007 stelt de tuchtprocedure vast voor de lokale en provinciale mandatarissen, in uitvoering van artikel 71 en 274 van het gemeentedecreet, van artikel 21ter van de OCMW-wet en van artikel 69 van het provinciedecreet. Dit besluit is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 19 juni 2007 en trad in werking op 29 juni 2007. De omzendbrief van 13 juli 2007 geeft nadere toelichting over die tuchtprocedure.

Bij brief van 9 juli 2007 werd aan de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant de opdracht gegeven tot het starten van een tuchtonderzoek ten laste van een schepen in Sint-Genesius-Rode, die ten persoonlijke titel Franstalige oproepingsbrieven voor de federale verkiezingen van 10 juni 2007 verstuurde. Dit onderzoek moet eerst gebeuren, voor kan overgegaan worden tot het eventueel starten van de eigenlijke tuchtprocedure.

Met redenen omklede motie tot besluit van de interpellatie over de erkenning van zes lokale islamitische geloofsgemeenschappen, aangenomen op 13 februari 2008 – Stuk 1531 (2007-2008)

Op 22 december 2007 werden zes Islamitische en negen protestantse lokale geloofsgemeenschappen erkend. De erkenning gebeurde na ontvangst van adviezen van de gemeenten en provincies op wier grondgebied de lokale geloofsgemeenschappen gelegen zijn en na advies van het ministerie van Justitie (Staatsveiligheid).

Wat de erkenning van de Islamitische geloofsgemeenschappen betreft, moet opgemerkt worden dat aanvankelijk acht erkenningsdossiers werden ingediend, maar dat met betrekking tot twee ervan de Staatsveiligheid geen positief advies verstrekke. Deze twee moskeeën werden dan ook niet op 22 december 2007 erkend. Een van deze twee werd later wel erkend bij besluit van 27 mei 2008, nadat het ministerie van Justitie vooralsnog een positief advies bezorgde.

Dit toont dus duidelijk aan dat bij de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen zeker rekening gehouden wordt met de opgevraagde adviezen.

Bij de behandeling van de aanvragen tot erkenning van de voornoemde zes (zeven) Islamitische lokale geloofsgemeenschappen werd zeer zorgvuldig te werk gegaan. Naast een grondig onderzoek van de ingediende dossiers en van de verstrekte adviezen, bezochten een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister en een ambtenaar van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de zeven moskeeën ter plaatse, vooral met het oog op de invulling van het decretale erkenningscriterium “maatschappelijke relevantie”. Uit de ingediende dossiers bleek immers dat het aantonen van de maatschappelijke relevantie voor de indieners van de aanvraag tot erkenning niet zo evident was, niet in het minst omdat het begrip “maatschappelijke relevantie” niet altijd even correct geïnterpreteerd werd.

Het is de bedoeling deze werkwijze te behouden bij de volgende aanvragen die de Moslimexecutieve zou indienen. In dit verband werd met de vertegenwoordigers van de Moslimexecutieve afgesproken dat de Executieve aan de minister een lijst zal bezorgen van de moskeeën waarvan zij in 2008 de erkenning zal aanvragen. De Executieve zal ook een dossier bezorgen met betrekking tot deze erkenningsaanvragen. Waar nodig zal de administratie de Executieve en/of de te erkennen plaatselijke geloofsgemeenschappen ondersteunen bij de samenstelling en/of vervollediging van dat dossier.

Resolutie betreffende de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de lokale mandatarissen, aangenomen op 12 maart 2008 – Stuk 1430 (2007-2008)

De burgemeesters van Damme en van Destelbergen werden in vonnissen van september 2008 vrijgesproken van aansprakelijkheid voor ongevallen die op het grondgebied van hun gemeente plaatsvonden. Burgers, die zelf een ongeval veroorzaakten, probeerden hun verantwoordelijkheid af te schuiven op de burgemeester die noch rechtstreeks noch onrechtstreeks iets met het ongeval te maken had.

Toch blijft het van belang om een goede wettelijke regeling uit te werken inzake de strafrechtelijke aansprakelijkheid van lokale mandatarissen. We dringen bij de federale overheid aan om terzake de nodige initiatieven te nemen.

Met redenen omklede motie tot besluit van de interpellatie over de ontwikkeling van het Gemeentefonds in het licht van de toegenomen inflatie, aangenomen op 18 juni 2008 – Stuk 1725 (2007-2008)

De jaarlijkse dotatie van het Gemeentefonds (en van het Stedenfonds en Provinciefonds) evolueert volgens een vast en duidelijk groeimechanisme, dat decretaal bepaald is op 3,5%. Dat is bijzonder belangrijk in het raam van goede bestuursverhoudingen tussen Vlaanderen en de gemeenten. Duidelijkheid over de dotatie biedt zowel voor de gemeenten als voor de Vlaamse begroting alle nodige waarborgen inzake financieringsplanning.

Voor de invoering van een vaste groeivoet van 3,5% voor het Gemeentefonds en het Stedenfonds werd de groeivoet vastgesteld aan de hand van de jaarlijkse evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen vermeerderd met de geraamde reële groei van het bruto nationaal inkomen van het betrokken begrotingsjaar, zoals voorzien in de economische begroting bedoeld in de wet van 21 december 1994 [artikel 108, g)] houdende sociale en diverse bepalingen. In het Provinciefonds evolueerde de dotatie vóór het invoeren van een vast evolutiepercentage enkel volgens de inflatie, berekend op basis van de gezondheidsindex.

De geraamde reële groei van het BNI voor een bepaald jaar is echter pas in de loop van het laatste kwartaal van het daaraan voorafgaande jaar gekend. Dat heeft tot gevolg dat de jaargroei en de dotatie van het Gemeentefonds en het Stedenfonds pas in dat laatste kwartaal kunnen worden bepaald. Ook de ramingen van de bedragen die de steden en gemeenten zullen ontvangen, kunnen pas dan worden meegedeeld. Dat stelt problemen bij de opmaak zowel van de Vlaamse begroting als van de gemeentebegrotingen en van de financiële meerjarenplanningen van zowel de Vlaamse overheid als van de gemeenten. Vooral met betrekking tot het Gemeentefonds is dat een belangrijk nadeel: het Gemeentefonds vertegenwoordigt namelijk een aanzienlijke uitgave op de Vlaamse begroting en is tegelijk voor de gemeenten een belangrijke algemene financieringsbron (ongeveer 20% van de totale gemeentelijke ontvangsten).

Met het oog op een meer planmatig bestuur voor zowel de Vlaamse overheid als de lokale overheden, werd daarom voor het Gemeentefonds en het Stedenfonds, vanaf het begrotingsjaar 2005, een vaste groeivoet van 3,5% ingevoerd. Vanaf het begrotingsjaar 2007 gebeurde dat ook voor het Provinciefonds.

Die vaste groeivoet moet voldoende hoog en welvaartsvast zijn. Aan die voorwaarde was in elk geval voldaan bij de invoering ervan voor alle fondsen. Door de economische evolutie en de stijgende inflatie van vooral het laatste jaar staat het vaste groeipcentage van 3,5% nu begrijpelijkerwijze ter discussie.

Het is echter moeilijk om die discussie ook nog te voeren binnen de Vlaamse Regering, naar aanleiding van de begrotingsopmaak voor 2009. 2009 is immers een overgangsjaar, het jaar waarin een nieuwe Vlaamse Regering aantreedt.

Dat weerspiegelt zich ook in de opmaak van de begroting van de Vlaamse overheid voor het jaar 2009. De evolutie van de uitgavenkredieten wordt daarin sterk aan banden gelegd. Voor te indexeren kredieten wordt in de Vlaamse begroting voor 2009 de gezondheidsindex, a rato van 2%, gebruikt. Ook volgens het Planbureau zou de inflatie in 2009 opnieuw dalen en op 2% uitkomen. De vaste groeivoet van het Gemeentefonds zou in dat geval opnieuw nauwer bij de werkelijkheid aansluiten.

Een evaluatie van de ontwikkeling van de dotatie van het Gemeentefonds moet voorts deel uitmaken van een meer algemene evaluatie van het Gemeentefonds, die door het Agentschap Binnenlands Bestuur werd gestart. Nog tijdens deze legislatuur start over de evaluatie van het Gemeentefonds ook een studieopdracht bij de Vlaamse universiteiten, zodat de aantredende Vlaamse Regering na de verkiezingen van juni 2009 over degelijke documenten beschikt, wanneer zij voorstellen aan het Vlaams Parlement voorlegt.

Aanvullend wordt aangegeven dat de laatste hervorming van het Gemeentefonds slechts dateert van 2003 en bovendien voorziet in een ruime overgangsregeling, die tot vandaag nog uitwerking heeft. Zo vielen in 2007 nog 43 gemeenten onder de waarborgregeling, waardoor het loutere effect van de verdelingscriteria op de aandelen van de besturen in het Gemeentefonds nog steeds niet ten volle speelt. Ook dat is een element dat in aanmerking genomen moet worden bij een evaluatie van het Gemeentefonds.

Daarnaast zal ook het verdelingsmechanisme van het Provinciefonds en het Stedenfonds mee het voorwerp moeten uitmaken van deze evaluatie.

Anderzijds staat de vraag van de Vlaamse Regering om de gemeentebelastingen niet te verhogen en die expliciet werd gesteld in het kader van het lokaal pact met de gemeenten en provincies, in directe relatie tot de overname door de Vlaamse overheid van gemeentelijke schulden ten bedrage van 100

euro per inwoner, en moet die vraag dus los worden gezien van het Gemeentefonds en zijn ontwikkeling.

Met redenen omklede motie tot besluit van de interpellaties over 1°) het centraal meldpunt voor taakklachten in de gemeente Overijse en de reactie ter zake van de minister; 2°) de uitspraken van de minister betreffende het taalbeleid van de gemeente Overijse, aangenomen op 10 juli 2008 - Stuk 1765 (2007-2008) - (deels bevoegdheid minister Frank Vandenbroucke)

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur onderschrijft volledig het beleid van de Vlaamse Regering met betrekking tot de Vlaamse Rand, van de vzw De Rand, van de provincie Vlaams-Brabant en de initiatieven van de gemeente Overijse om het Nederlandstalige karakter van de gemeente te vrijwaren. Zo organiseert Overijse kosteloze lessen Nederlands voor Nederlandsonkundig horecapersoneel, samen met de vzw De rand, de provincie Vlaams-Brabant en de VDAB. De minister steunt ook de acties van het Taalloket van vzw De Rand.

De minister is van plan een rondetafelconferentie te organiseren met de gemeenten van Vlaams-Brabant, met de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Regering om positieve acties uit te werken om het Nederlandse karakter in de Vlaamse Rand te versterken, om het gebruik van het Nederlands te promoten, om handelaars er op te wijzen dat het verstandig is dat zij en hun personeel Nederlands kennen in een Vlaamse gemeente. Het is de bedoeling samen te bekijken of de initiatieven die her en der in gemeenten al georganiseerd worden, kunnen veralgemeend worden en vanuit de Vlaamse Regering kunnen ondersteund worden met de beschikbare budgettaire middelen. Uit die rondetafelconferentie kunnen aanbevelingen voortvloeien die mee in overweging genomen kunnen worden bij de regeringsonderhandelingen na de verkiezingen van juni 2009.

7. SAMENVATTING VAN GEPLANDE BELEIDSMAATREGELEN VOOR 2008-2009

Lokale verkiezingen

- Ontwikkelen nieuw elektronisch stelsysteem
- Verdere uitbouw van de mandatendatabank
- Onderzoek naar man-vrouwverhouding bij verkiezingen van 8 oktober 2006

Moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies

- Aanpassing gemeente- en provinciedecreet, in functie van het OCMW-decreet
- Decreet betreffende de organisatie van de OCMW's (fase 2)
- Decreet op materiële organisatie en werking van de erediensten verder uitvoeren

Goed financieel draagvlak creëren voor het lokale bestuur

- Vaste jaarlijkse groeivoet van 3,5% voor Gemeentefonds, Stedenfonds en Provinciefonds
- Ontwikkeling eigentijds financieel instrumentarium voor gemeenten, provincies en OCMW's
- Evaluatie criteria Gemeentefonds

Lokale fiscaliteit als instrument voor beleidsturing

- Uitvoering decreet vestiging, invordering en geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen
- Ontsluiten belastingsreglementen via website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- Opvolging uitvoering lokaal pact

Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

- Administratieve vereenvoudiging doorvoeren aan besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het statuut van de lokale mandataris

- Evaluatie besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het vormingscentrum voor lokale besturen
- Implementatie uitvoeringsbesluit deeltijdse uitoefening gemeentesecretaris en financieel beheerder
- Rechtspositieregeling personeel OCMW's voorbereiden

Ontwikkelen van een beleid gericht op de bestuurskracht van de kleinere gemeenten

- Aandacht voor de bestuurskracht in de faciliteitengemeenten

Samenspraak tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen

- Voorstel van planlastendecreet indienen bij het Vlaams Parlement
- Coördineren van de werkzaamheden van de ambtelijke werkgroep crisismanagement

Administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

- Gemeenten ondersteunen bij uitbouw lokale ombudsfunctie
- Herstructurering website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

8. SAMENVATTING BELEIDSMAATREGELEN DIE REEDS GEREALISEERD ZIJN VAN 2004 TOT NU

Gemeentedecreet

- opmaak decreet, uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven en formulieren, begeleiding van de besturen bij toepassing ervan
- in werking treden versoepeld bestuurlijk toezicht

Provinciedecreet

- opmaak decreet, uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven en formulieren, begeleiding besturen bij toepassing ervan
- in werking treden versoepeld bestuurlijk toezicht

Decreet en uitvoeringsbesluit bestuurlijke organisatie OCMW's (eerste fase)

Evaluatie decreet intergemeentelijke samenwerking

- rapport statistische informatie over de intergemeentelijke samenwerking

Verkiezingen

- opmaak decreten op de lokale en provinciale verkiezingen, uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven, begeleiding besturen bij toepassing ervan
- samenwerkingsakkoord met andere gewesten voor verder gebruik van automatische stemsystemen
- start website verkiezingen
- modelformulieren voor de organisatie van de verkiezingen
- praktische organisatie van de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraden in oktober 2006
- informatieverstrekking aan burger en bestuur via website, tijdschrift *BinnenBand*, elektronische nieuwsbrief *Binnenland Verkiezingen*

Na de verkiezingen van 8 oktober 2006

- oprichting Raden voor Verkiezingsbetwistingen
- aanmaken en publiek toegankelijk stellen van de lokale mandatendatabank
- verdere uitwerking en praktische organisatie van het introductieprogramma voor de nieuw gekozen lokale mandatarissen
- meewerken aan het uitwerken van een nieuw elektronisch stelsysteem

Decreet begraafplaatsen en lijkbezorging

- omzendbrieven met toelichting bij toepassing van het decreet
- uitvoeringsbesluiten omtrent de organisatie, inrichting en beheer van de begraafplaatsen en crematoria en omtrent de bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskist of ander lijkomhulsel moet beantwoorden
- begeleiden van de besturen bij de toepassing ervan

Decreet organisatie en werking van erkende erediensten

- omzendbrieven met toelichting bij de toepassing van het decreet erediensten
- uitvoeringsbesluit erkenningcriteria voor de eredienstinstellingen
- uitvoeringsbesluiten ontwikkeling financieel instrumentarium eredienstinstellingen
- begeleiding besturen bij toepassing ervan
- erkenningen van islamitische en protestantse geloofsgemeenschappen

Verminderen van de planlasten voor de lokale besturen

- inventaris planlasten voor de gemeenten en onderzoek naar doelmatigheid van de verschillende planlasten
- onderzoek inzake vermindering van de planlasten (toegewezen aan Instituut voor de Overheid)

Administratieve sancties en bestrijding van overlast

- start onderzoek en inventaris van strafbepalingen opgenomen in de Vlaamse regelgeving
- onderzoek naar de opportuniteit en mogelijke overdracht naar de gemeenten
- afronding onderzoek inzake de strafbepalingen, opgenomen in de Vlaamse regelgeving met inbegrip van de opportuniteit inzake overdracht naar de gemeenten

Lokale financiën

- toepassing groeivoet van 3,5 % voor het Gemeentefonds, het Provinciefonds en het Stedenfonds
- coaching en ondersteuning door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur inzake de problematiek van de lokale fiscaliteit
- afsluiten lokaal pact met de gemeenten en schuldovername a rato van 100 euro per inwoner

Vormingscentrum voor lokale besturen

- ondersteuning van basisvorming voor ambtenaren, topambtenaren en mandatarissen van lokale besturen
- actualiteitsvorming

Profilering Vlaams karakter van de lokale besturen

- omzendbrief met instructies inzake de interpretatie van de omzendbrieven Peeters/Martens na de arresten van 23 december 2004 van de Raad van State (cf. aanvullende regeerverklaring)
- inschrijving in gemeente- en OCMW-decreet van de verplichte kennis van het Nederlands voor uitvoerende mandatarissen (cf. aanvullende regeerverklaring)
- aanwijzing expert inzake de juridische mogelijkheden tot vernederlandsing van het straatbeeld (cf. aanvullende regeerverklaring)
- installatie task force Vlaamse Rand
- rapport met conclusies van de aangestelde expert inzake de vernederlandsing van het straatbeeld

Hervorming van de administratie

- oprichting Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- omvorming van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur tot een Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken

Een ondersteunende administratie

- beschikbaarheid als aanspreekpunt voor vragen van lokale besturen
- het versterken van het agentschap als kenniscentrum voor de lokale besturen

- het organiseren van sterke communicatiekanalen, zoals de website, een elektronische nieuwsbrief en het tijdschrift BinnenBand
- het ondersteunen, via het vormingscentrum, van gerichte vorming
- jaarlijkse publicatie jaarbeeld van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- publicatie rapport intergemeentelijke samenwerking
- publicatie modelreglementen

Andere genomen maatregelen

- decreet houdende instemming met het akkoord van 16 september 2002 inzake de grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen en lokale openbare lichamen, gesloten tussen België, Vlaanderen, de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en Frankrijk
- decreet houdende instemming met aanvullende protocols bij de Europese Kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen Territoriale Gemeenschappen of Autoriteiten
- opvolging van de implementatie van het kerntakendebat
- opvolgen van de problematiek van de liberalisering van de energiemarkten
- decreet houdende uitvoering van de Verordening (EG) Nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS).

Marino KEULEN

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering
